تواضع

یوه ورځ محمد رسول الله (ص) او ملګرو یې په یوه دښته کې پسه حلا لاوه. یوه وویل: «حلال به یې زه کړم.» بل وویل: «پوست به یې زه وباسم.» دریم وویل: «پوخ به یې زه کړم.» څلورم هم یوکار په غاړه واخیست.

محمد رسول الله (ص) وفرمایل: (زه به خس راوړم.) ملګرویې وویل: «یا رسول الله (ص)، تاسې آرام کښئ!» محمد رسول الله (ص) وفرمایل: «دخدای (ج) داخوښه نه ده چې یو بنده تر نورو ځان اوچت وګڼي.» پخپله مبارک خس راټول کړل او رایې وړل.

لمونځ

دسهار لمونځ څلور رکعته دی. دوه رکعته سنت او دوه رکعته فرض دي . دماسپښین لمونځ لس رکعته دی. څلور رکعته سنت، څلور رکعته فرض او دوه رکعته سنت دي . دمابنام لمونځ پنځه رکعته دی. دري رکعته فرض اودوه رکعته سنت دي. دوه نورلمونځونه هم شته چې یو څلور رکعته فرض او بل دوه رکعته دی. دهر لمانځه دپاره اول اودس کېږي.

ADIC
B
6.50
WAR
4405

د چاپ حق د مولف دی

Teacher's Guide Syllabic Reading and Writing Mother and Child Health Selecled lessons

By

Prof. Dr. Guljan Wror Wardak
5th Floor, KHYBER WIEW Plaza Jamrod Road. Peshawar
Tel: 44392 ACBAR
1994 (1373) 2rd Edition

۷۱

مه کوه په چا چې وبه شي په تا

یوه سړي پاچاته وویل: «ستادوست وایي چې دپاچا دخولې نه بوی ځي.»

بیا یې دپاچا دوست ته په ډوډۍ کې اوږه ورکړه. دوست چې دربار ته راغی، خولې ته یې لاس ونیو. پاچا ته خبره ربښتیا ښکاره شوه. پاچا یو فرمان حاکم ته ولیکه اودوست ته یې ورکړ. په فرمان کې یې لیکلي وو:

«دلیک درورونکی اعدام کړه.» حاسد وویل چې دابه دانعام فرمان وي. دپاچا ددوست نه یې فرمان ترلاسه کړاوحاکم ته یې ورکړ. حاسد اعدام شو.

دوهم مخ

هدف:

د پاسنيو رسمونه د کلمو د ورستيو آوازونو له توريو څخه -ی، ي، ی، ئ) د (ا،ب) سره اته هجاوي او له هجاووڅخه کلمې، له کلمو څخه جملې جوړول، لوستل او ليکل.

د ښوونکي فعاليت	د زده کوونکو فعاليت
۱-د زده کوونکو د نومونو څخه يو يو کارت پورته کوي	- دوی چې د ښوونکي په لاس کې په کارت ليکل شوی نوم وينې د خپل نامه سره چې ورسره دي پرتله کوي که دواړه نومونه يو ډول وو نو هغه زده کوونکی چې د ښوونکي په شان کارت لري حاضر وايي او ځان حاضروي.
۲-د زده کوونکو کورنۍ وظيفه وګورئ بيا د نومونو په پورته کولو سره يوه يوه زده کوونکي ته نوبت ورکړئ چې خپله کورنۍ وظيفه له کتابچې څخه خپلو ټولګي والوته ولولي.	- زده کوونکي خپله خپله کورنۍ وظيفه د ښوونکي کتلو ته چمتو کوي د ښوونکي اصلاحات په نظر کې نيسي او خپلو ټولګي والوته يې د نوبت ترور کولو وروسته لولي.
- د (۲) عدد په تخته وليکئ او زده کوونکو ته ووايئ چې د کتاب (۲) مخ را واړوي او د (۲) پرعدد په کتاب کې ګوته کيږدي.	- ز ده کوونکی د (۲) عدد ليکلو ته ګوري د کتاب (۲) مخ خلاصوي او د کتاب په پاسنۍ برخه کې د (۲) پر عدد باندې هر يو ګوته ږدي.

دښوونکي فعالیت	دزده کوونکي فعالیت
۳- لومړی رسم د څه شي دی؟	- (رمبی)
- څوک به داسې نومونه راته ووایي چې وروستی آوازیې (رمبی) په شان وي؟ اوزه به یې په توره د ړه لیکم:	- لرګی، وری، سپری، منګی
- د څلورو نومونو وروستی توری ولې یو ډول ښکاري؟	- څکه چې وروستی آوازیې یو ډول دی.
- که د (رمبی) تر ورستي توري د مخه د انګور لومړی توری راشي (ای) لوستل کیږي څوک به راته ووایي چې که د (ا) په ځای د برس لومړی توری راشي څه به ولوستل شی؟	- بی
-زده کوونکو ته ووایی چې د برس د لومړي توري په ځای د خپل نامه لومړی توری راوړي څه ډول هجا به شي.	- هوسی (هی) ګلالی (ګی) شیما (شی)
- د دوهم ستون په پاسنۍ برخه کې څه شی رسم شوي؟	- لرګي
- څوک به داسې نومونه راته ووایي چې آوازیې د لرګي په شان پای ته ورسیږي؟	- وري، کالي، والي، ګلابي
- د دغه څلور وکلمو وروستی برخه ولې یو ډول ښکاري؟	- څکه چې وروستی آواز د ټولو یو ډول دی.
- د لرګي د ورستی آواز تر توري د مخه که د انګور لومړی توری راشي (اي) به ولوستل شي څوک به راته ووایي چې که د انګور د (ا) په ځای د (برس) لومړی توری راشي څه به ولوستل شي.	- بي

دښونکي فعالیت	دزده کړونکي فعالیت
-هرزده کړونکي ته نوبت ورکړی چې دبرس د (ب) پرځای دخپل نامه لومړی توری کېږدي او جوړه شوبې هجا تلفظ کړي.	
-په دریم ستون کې دشپیلی رسم دی څوک به داسې نومونه راته ووایې چې وروستی اوازیې دشپیلی په ډول وي ؟	-خولی ،څپلی ، کوڅی ، ابی
-دشپیلی دوروستي آوازتر توری دمخه (ی) که دانګور لومړی توری راشي (ای)لوستل کېږي که دانګور دلومړی توری په ځای دبرس لومړی توری راشي څه به ولوستل شي ؟	-بی
-زده کړونکو تاووایې چې د (ب)توري په ځای دخپل نامه لومړی توری کېږدي اوجوړه شویې هجا تلفظ کړئ .	
-په څلورم ستون کې رسم نشته خو د (ئ)توری دامر په اخر کې راځي لکه (خورئ ،څئ) که دخورئ تر وروستي توري دمخه د انګور لومړی توری راشي (ای) به ولوستل شي که دبرس لومړی توری د (ا) په ځای راشي څه شی به ځنی جوړشئ .	-بئ
-همدارنګه ستاسې دنامه لومړی توری که تر (ئ) دمخه راشي څه شی به ولوستل شي؟	-شکریه (شئ) نوربې بې (ئې)

دښوونکي فعاليت	دزده ګرونکي فعاليت
٤-څوک به ترر مبي لاندې دوې هجاګاني ولولي ؟	-اى، بى
-څوک به تر لرګي لاندې دوې هجاګاني ولولي ؟	-اي، بي
-څوک به تر شپيلۍ لاندې دوې هجاګاني ولولي ؟	-ای، بی
-څوک به دځلورم ستون دوې هجاګاني ولولي ؟	-ائ، بئ
-څوک به دلومړی کتار څلور هجاګاني ولولي ؟	-ای، اي، ای، ائ
-څوک به ددوهم کتار څلور هجاګاني ولولي ؟	-بی، بي، بی، بئ
-څوک به دلومړي ستون دوې هجاګاني له بنکته نه پورته ولولي ؟	-بی، ای
-څوک به ددوهم ستون دوې هجاګاني له بنکته نه پورته ولولي ؟	-بي، اي
-څوک به ددريم ستون دوې هجاګاني له بنکته نه پورته ولولي ؟	-بی، ای
-څوک به دځلورم ستون دوې هجاګاني له بنکته نه پورته ولولي ؟	-بئ، ائ
-څوک به داول کتار څلور هجاګاني له کيڼ لوري څخه ولولي ؟	-ائ، ای، اي، ای
-څوک به ددوهم کتار څلور هجاګاني له کيڼ لوري څخه ولولي ؟	-بئ، بی، بي، بی
٥ -دهجاګانو تر جدول لاندې دري کلمې ولولئ ؟	-با آبه، بي بي، بې آبی
-اوله کلمه څوهجاګاني لري څه شی اوڅه شی ؟	-٣هجاګاني ،با ، آ ، به
-دوهمه کلمه څوهجاګاني لري څه شی اوڅه شی ؟	-٢هجاګاني، بي ،بي
-دريمه کلمه څوهجاګاني لري څه شی اوڅه شی ؟	-٣هجاګاني بې، آ، بي
-ددوهم مخ په پای کې څلور جملې دځان سره ولولی .	د ٢مخ جملې دځان سره لولي
-اوزاځان ته معلومه کړئ چې دچا اوچانه څوک څه شی غواړي ؟	دبابو اوبي بي نه اوبه غواړي. دبي بي لمسی دبي بي نه اوبه غواړي.
-يوه زده کوونکی ته ويل کېږي چې لومړی جمله په لوړ آواز اوسمه لهجه ولولي.	-چا ته چې دکارت په پورته کولوسره نوبت ورکول کېږي هغه ټاکلی ځای لولي.
-بل تن ته وظيفه ورکول کېږي چې دوهمه جمله ولولي.	
- يو يا دوه تنه نوبت اخلي چې دريمه جمله ولولي .	
-څلورمه جمله هم په يوه زده کوونکي لوستل کېږي.	

دښوونکي فعاليت	دزده ګروونکي فعاليت
-څوک به دلومړی جملې کلمې له کښې لوری ولولي؟	-بې آبې ، بابو
-دهرې جملې کلمې په نوبت سره په زده کوونکو له کښې لوری ولولئ؟	بابو ، بې آبه. اوبه ، بابو ، او . اوبه ، بې بې ، او
-زده کوونکو ته ووایی چې په متن کې هغه کلمې پیدا کړئ چې په (ا) پیل ګیږي؟ همدا رنګه په (ب) پیل کیږي.	او ، اوبه ، بابو ، بې آبې ، بې آبه ، بې بې

٦-په کتابجو کې دليکلو مشق:

-ښوونکی ترڅو مبی لاندې توري (ی) ته اشاره کوي او پوښته کوي چې دغه توری د کومې کلمې په پای کې راځي؟ زده کوونکی وایی د (رمبی)

-زده کوونکی به د (ی) توری د کتاب څخه په کتابچو کې لس لس ځله لیکي .

-په مناسب وخت را تلو سره زده کونکو ته وظیفه ورکول کیږي چې په یوه کرښه د (ای) هجا په بله کرښه د (بی) هجا اته اته ځله ولیکي .

-همدا ډول ترلرګي لاندې توري ته اشاره وکوی چې (ي) دا توری د کومې کلمې په پای کې راځي. زده کوونکي ممکن ووایی د لرګي بیا ورته ووایی چې د (ي) تورپه کتابچو کې لس لس ځله ولیکي .

-ښوونکی تر شپیلی لاندې (ی) ته اشاره کوی او وایي چې دا توری د کومې کلمې په پای کې راځي . یو زده کوونکی جواب ورکوي شپیلی . خولی ، ترهغه وروسته زده کوونکي د (ي) توری لس لس ځله همدا رنګه د (ای) او (بی) هجاګانې اته ،اته ځله په کتابچو کې له کتاب څخه لیکي. په همدې ډول د (ئ) توری اود (ئ) ، (ښ) هجاګانې دلیکلو مراحل لري.

٧-کورنۍ وظیفه:

ددوهم مخ ترجدول لاندې کلمې اوجملې هرزده کوونکی د کتاب په شان له کتاب څخه په کتابچو کې دوه دوه ځله لیکي اوسبا ته یې په ټولګي کې په نوبت سره لولي ټول زده ګوونکي دلوستلو په وخت کې لوستونکی په خپلو کتابجو کې تعقیبوي یعنې خپلې لیکنې ورسره پرتله کوي.

دریم مخ

هدف:

دښي لوري دشپېلی او رمبی درسمونو دلومړیو آوازونو توري (ش، ر) پېژندل، له هغه څخه اته هجا ګاني ، څلور کلمې اوڅلور جملې جوړول ، لوستل اولیکل.

دښوونکي فعالیت

۱-ښوونکی دحاضری اخستلو په وخت کې خپل نوم لکه (شېریفه)په تخته لیکی اودخپل نامه تر دوهم توري لاندې کرښه کاږي. همدارنګه کله چې دزده کوونکودنامه کارت پورته کوي.

-ښوونکی دهغه زده کوونکي نوم په توره دږه لیکي.

۲-کورنۍ وظیفه ګوري.داسي اصلاحات چې عام وي په توره دږه یې داصلاح ډول تولوزده ګوونکو ته ښه یې.

-څوک به خپله کورنۍ وظیفه په لوړ آواز ولولي. سوال به عمومي وي جواب به انفرادي وي .

-دیوه زده ګوونکی نوم پورته کوي.

دزده کوونکي فعالیت

-زده ګوونکي حاضر وایي

-زده کوونکی ورځي دخپل نامه تر دوهم توري لاندې کرښه باسي. لکه (زېرمینه)

-ټول زده کوونکي نامه ته ګوري خپل نومونه ورسره پرتله کوی دپورته شوي نامه څښتن ددو هم مخ کلمې اوجملې دخپلې کتابچې نه لولي نورټول خپلې لیکنې دلوستلو په وخت کې له کتابچو څخه ورسره پرتله کوي.

دښوونکی فعالیت

۳-په توری ډډه د (۳) عـدد په ډیر غـور ولیکی او زده کوونکوته ووایئ چې دخپلوکتابونو (۳) مخونه راواړوی اود (۳) پرعدد گوته کیږدی.

-دښي لوری لومړی رسم دڅه شي دی؟

ښوونکی يې په غور ليکي. (نسخ) دکتاب په شان.

-څوک به داسې نومونه راته ووايي چې دښي لوري لومړی آواز يې دشپېلی په شان وی!او زه به يې په تورډډ ليکم!

-دشال، شړی، شولې، شريف دلومړي توري ولې يو ډول ښکاري؟

-دښي لوري دوهم رسم دڅه شي دی؟

-څوک به داسې نومونه راته وو ايي. چې لومړی آوازيې د (رمبی) په شان وي؟

-ولې دڅلورووارډه نومونو لومړی توری يو ډول ښکاري؟

٤-د دريم مخ پاسنی ځلور کلمی دخان سره ولولئ؟

-ترهري کلمې لاندې دهغه کلمې کوم توری ليکل شوی

-دشپېلی دکلمې له لومړي توري اودبابا دکلمې له وروستي توري څخه جوړه شوې هجا څنګه لوستل کيږي؟

-همدارنګه درمبی دکلمې دلومړی توري څخه ډول هجا جوړيږي؟

-دشپېلی دکلمې دلومړي توري اودبابه دکلمې دوروستي توري هجا څه شی ده؟

-همدا ډول درمبی او بابه دکلمو هجا؟

دزده کړونکی فعالیت

-دريم مخ را اړوي او د (۳) پرعدد گوته ږدي

-دشپېلی

شال، شړی، شولې، شريف

-څګه چې يو، ډول آواز لري يو ډول آوازونه يو ډول ليکل کيږي.

-رمبی

-روژه، رڼا، رسی، روپی،

-څکه چې لومړي آوازونه يې يو ډول دي.

-بابا، بابه، بې، بابو

-وروستی توری (آ، ه، ې، و)

-شا

-را

-شه

-ره

دښونکی لارښود	دزده کوونکی لارښود
-دشپېلی دلومړي توري اود (بې) دوروستي توري هجا څه شي ده؟	-شې
-درمبی دلومړي اودبې دوروستي توري هجا څه شی ده؟	-رې
-دشپېلی دلومړي توري او دبابو دوروستي توري هجا څه شی وه؟	-شو
-درمبی دلومړي توري اود بابو دوروستي توري هجا څه شی ده؟	-رو
-دلومړی کتار څلور هجا ګاني اول دځان سره ولولي؟بيا يوه يوه تن ته نوبت ورکول کېږي چې په لور آوازيې ولولي سوال عمومي ، جواب انفرادي؟	-شا ، شه ، شې ، شو
-ددوهم کتار څلور هجا ګاني اول دځان سره ولولئ؟ بيا يوه يوه تن ته نوبت ورکول کېږي چې په لور آوازيې ولولئ؟	-را ، ره ، رې ، رو
۵-ترهجا ګانو لاندې لومړی کلمه څه شی ده؟	-باره
-دځو هجا ګانو څخه جوړه شويې؟	-له ۲ (با ، ره)
-دوهمه کلمه څه شی ده؟	-بوره
-دځو هجاګانو څخه جوړه شويې؟	-له ۲ (بو ، ره)
-دريمه کلمه څه شی ده له څوهجا ګانو جوړه شويې؟	-شابي بي له ۳هجاګانو څخه (شا ، بي ، بي)
-څلورمه کلمه څه شی ده؟	-راشه
-له څو هجا ګانو او کومو کومو څخه جوړشوې ده ۰	-له ۲ (را ، شه)
-ترکلمو لاندې څلور جملې دځان سره ولولی اوداځان ته معلومه کړئ چې په دريمه جمله کې بايد څوک ورشي.	-دپتې خولې تر خلاصېدلووروسته دبوه زده کوونکي جواب بايد (شابي بي) وي.
-په څلورمـــه جـــمله کـــې بايد څـــوک ورشي؟	-بابه

-په دوهمه جمله کې باید څوک ورشي؟ -بابا

-اوله کرښه به څوک په لوړ آواز ولولي؟ -شابي بي، راشه!

-دیوه زده کوونکی نوم (پورته کوي)؟ -راشه، شابي بي.

-دریمه کرښه به څوک ولولي؟

-څلورمه کرښه ولولئ؟ دنامه د پورته کولو سره نوبت اخستل کیږي. -بابه، راشه.

دښوونکي فعالیت

-یوه زده کوونکي ته ویل کیږي چې دوې لومړۍ کرښې ولولي؟

-یوه زده کوونکي ته ویل کیږي چې دوې وروستۍ کرښې ولولي؟

-یوه زده کوونکي ته ویل کیږي چې څلور واړه کرښې ولولي؟

-څلور واړه جملې هره یوه یو یو زده کوونکی دکښ لوري څخه کلمه په کلمه لولي.

-په دریم مخ کې کومې کلمې په (ر) او کومې کلمې په (ش) پیل کیږي، راشه، شابی بی،

٦-په کتابچو کې دلیکلو مشق!

ښوونکی دشپږلی دلومړي آواز توری په تخته په ډېر غور لیکي، زده کوونکي ورته گوري بیا بې هر یوزده کوونکی دکتاب څخه په کتابچو کې په یوه کرښه لس لس څله لیکي. ښوونکی په ټولګي کې گرځي لازمه مرسته کوي او تر مناسب وخت تېرپدو وروسته دبل فعالیت د پیل خبر اعلانوي.

-په همدی ډول درمبی دلومړي آواز دتوري په برخه کې هم فعالیتونه دوام کوي.

-اته هجاګانې هره یوه په یوه کرښه اته اته څله په ډېر غور دکتاب په شان په کتابچو کې لیکي.

۷-کورنۍ وظیفه :زده کوونکو ته ویل کیږي چې د (۳) مخ تر هجا ګانو لاندی اول څلور کلمې بیا څلور جملې دکتاب په شان په نسخ په ډېر غور ولیکي. یوځل بیا پورتنۍ لیکنه تر اول څله لاښه ولیکي. ترڅو هر زده کوونکی وکوه لای شي چې سبا ته خپله لیکنه په ټولګي کې ښوونکي او ټولګي والوته په لوړ آواز ولولي او نور زده کوونکي خپلې لیکنې ورسره پر تله کړي که دهرچا دکورنۍ وظیفې کومه برخه چې واضح نه وي لیکل شویې دکتاب څخه به بې اصلاح کړي.

څلورم مخ

هدف : د (ش، ر) دتوريو اودپاس څلورو توريو (ی، ي، ې، ئ) څخه اته هجا ګاني جوړول . له هجا ګانو څخه کلمې ، له کلمو څخه جملې جوړول لوستل اوليکل.

دښوونکی فعالیت

۱-دزده کوونکو دنامه کارت پورته کېږي.

۲-ددريم مخ ډکلمو اوجملو کتل او اصلاح کول

-څوزده کوونکو ته نوبت ورکول کېږي چې دکتابچې څخه کورنۍ وظيفه په ټولګي کې ولولي.

۳-د (٤) عدد په توره دېره وليکي او زده کوونکو ته ووايي چې څلورم مخ راواړوي او هر زده کوونکی په (٤) ګوته کېږدي .

-زده کوونکو ته ووايئ چې پاسنۍ څلور کلمې دخان سره ولولي اووروستي توري يې تر لاندې ورسره پرتله کړي.

٤-ددريم مخ داول رسم دکلمې له لومړي توري او دځلورم مخ دپاسنۍ اولې کلمې له وروستي توري څخه هجا جوړه کړئ؟

-په همدې ډول ددوهم رسم اواولې کلمې له وروستي توري څخه هجا جوړه کړئ؟

دزده کوونکی فعالیت

-خپل نوم واېي اودوهم توری يې تلفظ کړي

-خپله کورنۍ وظيفه ښوونکي ته ښکاره کول

-دټولګيوال دلوستلو په وخت کې خپلو کتابچو ته ګوري ، که کوم ځای اصلاح ته اړه لري هغه په نښه کېږي او دکتات په شان اصلاح کېږي.

-د (٤) عدد ليکلو ته ګوری دخپلو کتابونو څلورم مخ راواړوي. اود (٤) په عدد ګوتې ږدي.

-زده کوونکی پاسنۍ څلور کلمې لولي ،دهر کلمې وروستی توری ترهغه لاندې توري سره پرتله کوي

-شی

-ری

بسم الله الرحمن الرحيم

لومړی مخ

هدف:

دد ډورسمونو د کلمو د لومړيو آوازونو له تورېو څخه (ا،ب) او د څلورو رسمونو د کلمو د ورستيو آوازونو له تورېو څخه (آ، ه، ي، و) اته هجاوي له هجاو څخه کلمې اوله کلمو څخه جملې جوړول، لوستل اوليکل.

دښوونکي فعاليت:

۱-دزده کوونکو نومونه چې ښوونکي مشقي ليکلي يو يو په لوړ آواز لولي

-ښوونکی خپل نوم په تخته ليکي، د لومړي آواز تر تورې لاندې او د وروستي آواز تر تورې لاندې نرۍ خط کاږي لکه ښ ريفه

-ښوونکی د يوه يوه زده کوونکي نوم په توره ډډه ليکي.

دزده کوونکي فعاليت :

-يو يو زده کوونکی ورځي خپل نوم اخلي .

-زده کوونکي په دې ځان پوهوي چې د بيل بيل آواز د پاره بيل بيل تورې يا شکل تاکل شوی.

-زده کوونکي خپل ورسره نومونه ورسره پرتله کوي . دهر چا نوم چې ليکل شوی وي هغه د لاړې پرې تختې ته ورځي د واړه نومونه سره مقايسه کوي او په لوړ آواز دوه ځله يعني د تورې د پاسه او د کاغذ خپل نوم لولي. بيا د تختې ليکلي نامه د لومړي آواز او وروستني آواز د تورې تر شکل لاندې خط کاږي لکه:

زرمينه

يادونه : د درس تر پيل د مخه پوهونکی په لاړښود ځان پوهوي د تدريس په وخت کې په تولګي کې د لاړښود په لوستلو دزده کوونکو اوخپل وخت نه ضايع کوي.

دښوونکي فعاليت	دزده کوونکو فعاليت
-ددريم مخ د (ش) دتوري اودځلورم مخ ددوهمې کلمې له وروستي توري (ي) څخه دزده کوونکي هجا جوړه کړي	-شي
-ددريم مخ د (ر) دتوري اوځلورم مخ ددوهمې کلمې له وروستي توري (ي) څخه دي زده کوونکي هجا جوړه کړي.	-ري
-په هغدي ډول به د (ش، ر)	-شي، ري
له توريو څخه د (بې) دکلمې له وروستي توري اود (ائ) دکلمې له وروستي توري څخه څلور هجاګاني جوړې کړئ ؟	-شئ، رئ
-څوک به دځلورم مخ پاسنۍ کلمات ولولي.	-بابى، بي بي، بى، ائ
-څوک به د (ش) څلور هجاګاني ولولي ؟	-شى، شي، شى، شئ
-څوک به ترلومړۍ کلمه لاندې دوې هجاګاني ولولي ؟	-شى، رى
-څوک به تردوهمه کلمه لاندې دوې هجاګاني ولولي ؟	-شي، ري
-څوک به تردريمه کلمه لاندې دوې هجاګاني ولولي ؟	-شى، رى
-څوک به ترځلورمه کلمه لاندې دوې هجاګاني ولولي ؟	-شئ، رئ
-څوک به داول ستون دوې هجاګاني له ښکته نه پورته ولولي؟	-رى، شى
-څوک به ددوهم ستون دوې هجاګاني له ښکته نه پورته ولولي؟	-ري، شي
-څوک به ددريم ستون دوې هجاګاني له ښکته نه پورته ولولي؟	-رى، شى
-څوک به دځلورم ستون دوې هجاګاني له ښکته نه پورته ولولي؟	-رئ، شئ
-څوک به داول کتار هجاګاني له کيڼ لورې څخه په ښي لورې ولولي؟	شئ، شى، شي، شى
څوک به د دوهم کتار هجاګاني له کيڼ لورې څخه په ښي لورې ولولي؟	-رئ، رى، ري، رى

۵-ترهجا ګانو لاندې څلورکلمې دځان سره ولولئ؟

-اوله کلمه څه شی ده اوڅوهجاګانې لري.

-دوهمه کلمه څه شی ده اوڅو هجاګانې لری.

-دریمه اوڅلورمه کلمه څو څو هجاګانې لری.

دښوونکي فعالیت

دڅلورم مخ تر کلمو لاندې څلور جملي دځان سره ولولئ

اوپه دې ځان پوه کړئ چې څوتنه راځي؟

-څو تنه راځي؟ (سوال عمومی جواب انفرادي)

-څلور تنه څوک اوڅوک دي؟

-لومړی جمله به څوک په لوړ آواز ولولي؟

(دلیکلی نامه دپورته کولو په اساس جواب ورکول کیږي)

-دوهمه جمله به څوک ولولي؟

-دریمه جمله به څوک ولولي؟

-څلورم جمله به څوک ولولي؟

-یوه زده کوونکي ته نوبت ورکړئ چې دپیل دوې جملې ولولي.

-یوه زده کوونکي ته نوبت ورکړئ چې دپای دوې جملې ولولي.

-یوه زده کوونکي ته نوبت ورکړئ چې څلورواړه جملې ولولي.

-باشي ده. دوې هجاګانې لري (با،شي)

-راشئ ده. دوې هجاګانې لري (را،شئ)

-دوې دوې، ،بو،ري. ،با،ري.

دزده کوونکي فعالیت

-دځان سره یې لولي دښوونکي دسوال جواب له متن څخه پیداکوي. څلورتنه راځي.

-بابا، باشي، بابه، شابي بي

-بابا، به راشي.

-باشي، به راشي.

-بابه، به راشي.

-شابي بي، به راشي.

-یوه زده کوونکي ته نوبت ورکړئ چې لومړی جمله له کینې لوري کلمه په کلمه ولولي.

-یوه زده کوونکي ته نوبت ورکړئ چې دوهمه جمله له کینې لوري کلمه په کلمه ولولي.

-یوه زده کوونکي ته نوبت ورکړئ چې دریمه جمله له کینې لوري کلمه په کلمه ولولي.

٦-په کتابچو کې دلیکلو مشق: ددوهم مخ په شان دې دلیکلو مشق اجرا شي.

-خو دلیک ډول دښوونکي اوزده کوونکی د پاره د کتاب په شان نسخ دی.

٧-کورنۍ وظیفه: ددریم مخ په شان دځلورم مخ څخه کورنۍ وظیفه ورکول کیږي. دښوونکي اوزده کوونکو لیکل به د کتاب په شان نسخ وي.

نوټ: دپاتې (٣٦) مخونو دښوونکي لارښود دجفتو مخونه دځلورم مخ په شان اودنا جفتو مخونو ددریم مخ په شان دی. ښوونکی د درس تر پیل دمخه دښوونکي په لارښود د ځان پوهوي. په ټولګي کي دلارښود په لوستلو خپل اودزده کړونکو وخت نه ضایع کوي. په درناوي. ستاسې درور

هدف: **يوځلوينښتم مخ**

دپاسني جدول دکلمو دپيل دتوريو اودلاندني جدول دکلمو دوروستيو توريو تلفظ اودکلمو لوستل اودمتن اووه جملې بامفهومه لوستل.

دښوونکي فعاليت

۱-دنومونو دکارتونو په پورته کولو سره دزده کوونکو حاضري واخلئ.

۲-کورنی وظيفه کنټل، اواصلاح کول.

-د(٤٠)مخ پنځه جملې املا ويل:

۳-په تخته د(٤١)عدد وليکئ اوزده کوونکوته ووايئ چې (٤١)مخ راواړوي.

٤-دپاسني جدول دکلمو دپيل دتوريو تلفظ دځان سره وګوري. اودهر توري تلفظ چې نشئ کولای ګوته موپورته کړئ زه به يې په تلفظ کولو کې مرسته درسره وکوم.

(سوال عمومي کوئ جواب انفرادی غواړئ.)

-څوزده کوونکوته نوبت ورکړئ چ د(۱۲) کلمو شپږدپيل آوازونه په لوړ آواز په ټولګي کې تلفظ کړي.

-زده کوونکوته ووايئ چې دکلمو دپيل دتوري تلفظ اوپاتې هجاپه کلمو کې دځان سره ولولي

-څوزده کوونکوته نوبت ورکړئ چې کلمات په لوړ آواز ولولي.

-زده کوونکوته ووايی چې دلاندني جدول دکلمو دوروستيو

دزده کوونکو فعاليت

-هر زده کوونکی چې خپل نوم وښي صاحب وايي اوځان حاضروي.

-د(٤٠)مخ ترلوستلو ورسته چې کورنی وظيفه اجراشوې ښوونکي ته ښودل

-پنځه جملې داملاپه ډول ليکل اودکتاب سره پرتله کول

-(٤١)مخ راواړوي اوپه (٤١)عدد ګوته ږدي.

-زده کوونکي دځآن سره د ا، ب، پ، ت، ټ، ث، آوازونه تلفظ کوي که کوم توری نشي تلفظ کولئ ګوته پورته کوي ښوونکی ورځي په تلفظ کولوکې يې مرسته ورسره کوي.

ا، ب، پ، ت، ټ، ث،

-ا، ره=اره، ب ری=بری....

-اره، انار، بری، بګی، پنې، پټو..

دښوونکی فعالیت

یوه یوه توري آوازونه دغان سره تلفظ کړي.

-زده کوونکوته ووایئ چې دلاندني جدول کلمې دغان سره ولولي (تروروستي توري مخکې هجادې دوروستي توري له آواز سره یو غان ولولی.

-څوتنوته نوبت ورکړی چې دجدول کلمې په لور آوازولولي. (دکلمو په لوستلو کې باید زده کوونکي په دې پوه شي چې دکلمې تر ورستي توري مخکې هجا دیوه توري اویوه په ستر گولیدل کیدونکي حرکت څخه جوړه شویې اودکلمې وروستی توری دمخکنی هجا سره یو ځای تلفظ کیږي).

۵-زده کوونکوته ووایی چې دمور خورته څه وایی؟

-ترور په تخته ولیکی.

-زده کوونکو ته ووایئ چې تر لومړي جدول لاندې عنوان دغان سره و لولي اودلوستلو په وخت کې دپاسني جدول دپیل دتوري په شان اودلاندني جدول دورستي توري په شان دعنوان پیل اوپای ته پام وکړي اوتوله کلمه دغان سره ولولي.

دزده کړونکی فعالیت

زده کـــوونکي د (ر، س ک، ټ، ل، ړ، دډ، م)، توریو آوازونه دغان سره تلفظ کوي. په کوم غان چې نه پوهیږي گوته پورته کوي ښوونکی ورځي مرسته ورسره کوي.

-با-ر=بار

پا-س=پاس

تا-ک=تاک ....

-دپیل توری، حرکت، ساکن

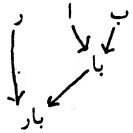

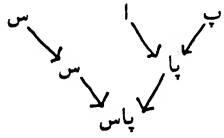

ترور

-ت رو ر

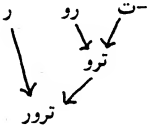

دېرونکي فعاليت

-يوه زده کوونکي ته ووايئ چې عنوان په لور آواز ولولي.

-وظيفه ورکړئ چې دمتن او وه جملې دځان سره ولولي اوستاسي دغو پوښتنوته ځوابونه پيدا کړي. سوالونه په تخته وليکئ

۱-هوسی دچا لور ده

۲-دپلار دخوراودموز دخورنومونه څه دي؟

-تر پتې خولې لوستلو وروسته له خوزده کوونکو څخه پوښتنه وکړئ چې داول اودوهم سوال جوابونه ووايي.

اونور ټولګيوال دهغه جوابونه دکتاب په استناد کره کړي.

-خوزده کوونکو ته نوبت ورکړئ چې دوې يا دري جملې په لور آواز ولولي.

-زده کوونکو ته ووايئ چې هغه جمله پيدا کړي چې په کې دلوستونکي دترورزی نوم راغلی.

-يوه زده کوونکی ته نوبت ورکړئ چې هغه په لور آواز ولولي.

-زده کوونکو ته ووايئ چې هغه جمله دځان سره ولولي چې دلوستونکي دمور دخور نوم په کې راغلی؟ بيادبو تن هغه په لور آواز ولولي.

-دخويندو بيان په کومو جملوکې راغلی؟

-يوه تن ته نوبت ورکړئ چې هغه په لور آواز ولولي.

-ددووخويندو بيان په کومه جمله کې راغلی؟

-يوه تن ته نوبت ورکړئ چې هغه په لور آواز ولولي.

-لوستونکی دخپلې ترور بيان په کومه جمله کې کوي.

دزده کوونکو فعاليت

-ترور

-زده کوونکي متن دځان سره لولي اوداځان ته معلومه وي چې دهوسی دمور نوم (حوره) دی، اوددواړو نومونه يې (ليلا او حوره) دي.

-هوسی مې دمور خورځه ده.

-مورمې دحورې خور ده.

-مورمی دحورې خور ده.

-ليلا مې دپلار خور ده. نازومې خور ده.

-مورمې دحورې خور ده

حوره مې ترور ده

٦-په کتابجو کې دلیکلو مشق :

که لاندنۍ جملې تاسې لیکلې وي نو دد غو سوالونو جوابونه په ډیر غور له کتاب څخه په خپلو کتابجو کې ولیکئ.

-ښوونکی په تخته سوال لیکي. زده کوونکي په کتابجو کې له کتاب څخه جواب لیکي.

کله چې زده کوونکو دیوه سوال جواب په کتابچو کې ولیکه بیا ښوونکی بل سوال په تخته لیکي.

-څوک دې دپلار خور ده ؟	-لیلا مې دپلار خور ده
-څوک دې دمور خورځه ده؟	-هوسی مې دمور خورځه ده.
-څوک دهوسی تروروزی ده؟	-نازو دهوسی تروروزی ده.
-دنازو ترور څوک ده؟	-حوره دنازو ترور ده.
-دحورې خور څوک ده؟	- مورمې دحورې خور ده.
-څوک دې ترور ده؟	-حوره می ترور ده.
-څوک دخور ده؟	-نازو مې خور ده.

۷-کورنۍ وظیفه :

الف -د (٤١) مخ دجدولونو له کلمو څخه دکتاب په شان څلور څلورداسې کلمات ولیکی چې په :

۱-ټ پیل کپري. ۲-ټ پیل کپري. ۳- ت پیل کپري. ٤-پ پیل کپري.

ب- په کور کې د (٤١) مخ داوو جملو املا زده کړئ سباته ددرس تر پیل دمخه یې املادرته وایم. ښوونکی دهردرس په پیل کې دپرونې درس څخه املا ورته وایي . اول به زده کوونکي خپلې کتابچی بو بل ته ورکوي هغه به یې اصلاح کوي . بیابه هریو خپله اصلاح شویې املادکتاب سره پرتله کوي او دکتاب څخه به یې غلطی اصلاح کوي.

نوت: د ٤٢، ٤٣، ٤٤، ٤٥، ٤٦، مخونو تدریس یادښوونکی لارښود د (٤١) مخ په شان دتدریس مراحل لري .ښوونکي ته په کاردي چې دټولګي تر ننوتلو دمخه دخپل ورځني تدریس دپاره د (٤١) مخ داوومرحلو ترتیب اوډول دمخ داجاباتو په نظر کې نیولو سره پلان او تدریس کړی.

اووه څلويښتم مخ

هدف: د (ـَ ـِ ـُ او ـْ) حرکات (آوازونو) لکه ـَ (اه) ، ـِ (اې) ، ـُ (او) زده کول او د متن بامفهومه لوستل.

۱-دنومونو د کارتونو په پورته کولو سره حاضري اخيستل.

الف ـ د ٤٦ مخ متن املا ويل.

ب ـ ليکل شوی متن يوبل ته ورکول او اصلاح کول. بيا هر زده کوونکی خپله املا او د ټولګيوال اصلاح د کتاب سره پرتر تله کوي او ناسمې يې سمه وي.

۲ ـ ښوونکی د (٤٧) عدد په تخته ليکي او زده کوونکو ته وايي چې (٤٧) مخ راواړوي او په ټاکلي عدد ګوته کېږدي.

الف ـ د پاسني جدول د ښي لوري شپږ کلمې په زده کوونکو د خان سره ولولئ، که کومه کلمه نشي لوستلای زده کوونکی ګوته پورته کوي، ښوونکی ورځې د هغه کلمې په لوستلو کې مرسته ورسره کوي، ترهغه وروسته چا ته چې په کارت نوبت ورکول کېږي کلمات په لوړ آواز ولولي.

ب ـ تر متن لاندې د ښي لوری شپږ کلمې هم د الف د برخې په شان لوستل کيږي. زده کوونکي هغه د خان سره لولي تر هغه وروسته يې هغه څوک په لوړ آواز ولولي چا ته چې ښوونکی نوبت ورکوي.

د ـ يوه زده کوونکي ته ويل کېږي چې د هډوکي ، هيرا و هوسی د کلمو اول لومړی لومړی هجا تلفظ کړی، بيا د درې واړه هجاووشکلونه په کلمو کې جلا کړي . لکه هـ ډ وکی، هـ ې ر ، او هـ و سی .

کله چې يو زده کوونکی په کلمو کې لومړی لومړی هجا ګانې بېلوي، ټولګيوال يې پام ورته کوي دسم يا ناسم جوابونو ته ځانونه چمتو کوي .

ښوونکی زده کوونکو ته وايي چې د لومړی کلمې په هجا کې څو شکله (توري) او په دوونورو کلمو کې څو څو شکله (توري) دي. هريو زده کوونکی د خان سره د شکلونو (توريو) په شمير لو سره خان جوابونو ته چمتو کوي .

يو څو تنو ته نوبت ورکول کېږي چې نورو ټولګيوالو ته په دليل سره عملي ځرګند کړي چې د لومړی کلمې لومړی هجا يو شکل (توری) او دوې نوری هجا ګانی دوه دوه شکله (توري) دي. ښوونکی دا مت او بلبل کلمې په تخته ليکي د ليکو په وخت کې چې هر توری ليکي هغه تلفظ کوي . بيا څو تنو ته نوبت ورکول کېږي چې د واړه کلمې ولولي .

. ښوونکی زده کوونکو ته وایي چې دامت اوبلبل لومړی توری دکلماتو د پیل په شان تلفظ کړي (او ، بو) اوهم به دامت اوبلبل لومړی توری چې د (او ، بو) آواز لري په کلمو کې وتاکي: امت ، بلبل ښوونکی داسلام ، بستر کلمه په تخته لیکي دلیکلو په وخت کې چې هر توري ته رسمپري دهغه توري آواز داسې تلفظ کوي چې ټول زده کوونکي یې اوري لکه اسلام (اې) س ، لا ، م ، بستر (بې) س ، ت ، ر. بیا ځوتنو زده کوونکو ته نوبت ورکول کیږي چې داسلام اوبستر کلمه تلفظ کړي ، بیابه دهري کلمې لومړی توری دکلماتو د پیل په شان تلفظ کړی ، لکه : (اې ، بې) اواز لري په کلمو کې وتاکي. ښوونکی به اول دامین اوبلوغ دوهم دپسته اوترکي دکلمې دریم د پسته اوتکرار کلمې په آخر کې دپل اوتش کلمې په تخته لیکي. دلیکلو په وخت کې هر توری چې لیکي تلفظ کیږي هماغه ډول تلفظ کوي اوپه دې به ځان پوهوي چې دتاکلیو تورو تلفظ په کلمو کې یو توری اوحرکت دی. مګر شکل یې یو دی .

لکه : (اه)په امین کې .(به) په بلوغ کې(پو) پسته کې(پ) په ترپ کې .

(بې ، تې) په پسته اوتکرار کې. (په ته) په پل اوتش کې

امت ، اسلام ، امین ، بلبل ، بستر ، بلوغ ، پسته ، پسته ، پل

په څو زده کوونکو دري دري کلمې چې په ا ، ب ، پ ، ت ، پیل کیږي په لور آواز اوسمه لهجه ولولئ. ترکي ، تلوار ، تش

٤-ښوونکی د (کور کارونه)عنوان په تخته لیکي اوزده کوونکي یې دلیکلو ډول ته ګوري ، بیا یو څو تنه عنوان په لور آواز لولي.

٥ - زده کوونکو ته ویل کیږي چې تر عنوان لاندې څلور کرښې ځان سره ولولي. که څوک کومه کلمه نشي لوستلای ګوته پورته کوی ښوونکی ورځي او په لوستلو کې یې مرسته ورسره کوي . دپتې خولې تر لوستلو دمخه ښوونکی دغه سوال په تخته لیکي : دپلار اومور سره به څوک کارونه کوي ؟زده کوونکي دلیکلو په وخت کې په پورتني سوال ځان پوهوی اودمتن دلوستلو په وخت کې دسوال جواب ته ځانونه چمتو کوي.

کله چې زده کوونکو په پته خوله لوستل پای ته ورسول یو زده کوونکی په تخته لیکل شوی سوال په لور آواز لولي . یوه یادووزده کوونکو ته نوبت ورکول کیږي چې دسوال جواب تولګیوالوته واروولي. که څوک دجواب سره موافق نه وی ، دکتاب په استناد خپل دلیل وراندی کوي . څو تنو ته نوبت ورکول کیږي چې څلور واړه جملې په لور آواز اوسمه لهجه ولولي. پاتې دوې جملې اول زده کوونکي دځان سره لولي. تر لوستلو دمخه دغه سوال چې ښوونکی په تخته لیکلی لولي : څوک باید یو دبل سره مرسته وکړي ؟ زده کوونکي دواړه کرښې دځان سره لولي ، ترلوستلو وروسته دسوال جواب هغه څوک وایي چې ښوونکی دکارت په پورته کولو سره نوبت ورکوي تر جواب ورکولو وروسته څوتنه زده

کوونکي اول دواړه کړنې په لوړ آواز لولي بيا ټول درس (شپږ کړنې) په لوړ آواز اوسمه لهجه لولي .

٦-په کتابجو کي دليکلو مشق: زده کوونکي د پاسنی جدول څخه اول هغه دري کلمې په کتابجو کي په نيمه خط ليکي چې په (١) پيل شوی بيا هغه کلمې ليکي چې په (ب) پيل شوي. تر هغه وروسته په (پ) پيل شوی. وروسته هغه دري کلمې ليکي چې په (ت) پيل شوي. په پای کې يو يادوه تنه زده کوونکي خپلې ليکلې کلمې دکتابچې څخه په لوړ آواز لولي.

٧-کورنی وظيفه : زده کوونکو ته وظيفه ورکول کيږي چې د (کورد کارونو) تر عنوان لاندې متن دکتاب په شان په نسخو ليکي.

يادونه : ٤٨، ٤٩، ٥٠، او ٥١ مخونه د (٤٧) مخ په شان د تدريس مراحل لري . خو د (٤٨) مخ په لاندې اوباندينې جدولونو کې په ټ ث ، ج، چ ، څ، غ، ح، خ، دري دري کلمې پيل کيږي په همدې ډول د نورو مخونو کلمات په هر توری دا ګن په صورت کې دري دري کلمې راغلې دي.

٥٢ مخ :

اول حاضري کتل بيا کورنی وظيفه کتل تر هغه وروسته د متن لوستل اول په پټه خوله بيا په لوړ آواز د (٤٧) مخ په شان همدارنګه کورنی وظيفه ورکول. په کتابجو کې ليکلو مشق په برخه کې بايد اول دژمي ، بيا دمنی ، ترهغه وروسته د دوبي ورپسې د پسرلي برخې دکتابچې په شان يو پر بل پسې ليکل کيږي.

٥٣ مخ :

د حاضری او کورنی وظيفې تر کتلو وروسته . ښوونکی (د پښتو ژبې بشپړالفبې) عنوان په تخته ليکي تر بحث لاندې معلومات ورکولو وروسته چې د الفبې د ترتيب اهميت به پکې په ګوته کيږي که ښوونکی د زده کوونکو څخه د الفبې ترتيب وليکي او د پيدا کولو اسانتيا او ترتيب يې ورته وښيي او زده کوونکي په عملي ډول وربانديې پوه کړی ښه به وی.

په (قاموس ، د تلفون رهنما ، دائره المعارف...) کې کلمات او معلومات د الفبې په ترتيب رديف کيږي چې لوستونکي ته د ټاکلي معلوماتو او مطلب په موندلو کې ډيره اسانتيا ورپه برخه کوي.

١-زده کوونکی د بنی لوری (١٢) توري او د هغه نومونه اول د ځان سره بيا په لوړ آواز لولي. په همدې ډول د دوهم ستون (١٢) توري او نومونه ورپسې د دريم ستون (١٢) توري او نومونه په پای کې د څلورم ستون پنځه توري او نومونه اول د ځان سره بيا په لوړ آواز لولي.

د ښوونکي فعالیت

- ښوونکی په زده کوونکو باندې کتابونه ویشي او زده کونکو ته وایي د دغه کتاب نوم: هجایي لیک لوست د مور او ماشوم روغتیا دی. او دا دی په دوهمه وقایه هم شته.

- د دوهمې وقایې د وهم مخ را واړوی.

- بسم الله الرحمن الرحیم په لور آواز لولي.

- د یوه عدد په تخته لیکي او زده کوونکو ته وایي بله پاڼه را واړوئ.

- د تورې د ړې په شان د یوه پرعدد هر یو ګوته کیږدئ.

- که تاسو د ښي لوري د دوو رسمونو د کلمو د لومړیو آوازونو شکلونه (ا، ب) او د پاسنیو رسمونو د کلمو د وروستیو آوازونو شکلونه (آ، ه، ي، و) زده کړی له هغو څخه به اته هجاوې (آ، اه، اي، اوبا، به، بې، بو) او له هجاوو څخه به جوړې شویې کلمې د کلمو څخه به جوړې شویې جملې وپیژنئ، و به یې لولئ او وبه یې لیکلی شئ.

- د هرې برخې په باره کې چې خبرې کوي په کتاب کې یې زده کوونکو ته په ګوته کوي.

د زده کوونکي فعالیت

- زده کوونکي خپل کتابونه اخلي او په لومړی وقایه د کتاب عنوان پیدا کوي. بیا په دوهمه وقایه عنوان پیدا کوي.

- د دوهمې وقایې دوهم مخ را اړوي.

- په ښوونکي پسې په کتابو کې بسم الله الرحمن الرحیم په لور آواز لولي.

- د یوه عد (۱) لیکلو ته ګوري او پاڼه را اړوي.

- د یوه پر عدد په کتاب کې کوته ږدي.

- اول د ښي لوري رسمونو ته او د هغو د کلمو د لومړیو آوازونو تور یو ته، بیا د پاسینو رسمونو د کلمو د وروستیو آوازونو تور یو ته تر هغه وروسته د هجاوو جدول ته تر هغه لاندې کلمو ته تر کلمو لاندې جملو ته ګوري، د شکل او ځای سره یې ځانونه بلده وي.

- د تاکلي ځای سره ځانونه بلدوي.

په کتابچو کې دلیکلو مشق: دښي لوري (۱۲) توري اونومونه په ښه اونسخ لیک زده کوونکي دکتاب په شان لیکي اوپه ترتیب سره يې له یاده لیکلو ته ځانونه چمتو کوي.

کورنۍ وظیفه : د (۵۳) مخ توري اونومونه په کورکې دکتاب په شان لیکل اودالفبې تورۍ په ترتیب سره په یاد زده کول.

٥٤ مخ :

۱-دحاضرۍ اوکورنۍ وظیفې ترکتلو وروسته ښوونکی (دکلمو په پیل اوپای کې دتورو ترتیب) عنوان په تخته لیکی دلیکلو په وخت کې چې څه شی لیکي تلفظ کوي يې اودعنوان په مطلب په تولګي کې بحث کېږي.

۲-اول دلومړی ستون ورپسی ددوهم ستون په پای کې ددریم ستون توري دکلمو په سراوپای کې زده کوونکي اول دځان سره بیا په لوړ آواز زده کوونکي لولي.

۳-په کتابچو کې دلیکلو مشق: زده کوونکي ددوهم ستون کلمې چې عین توری په سر اوپای کې راغلي وي په کتابچو کې لیکي.

د (ح) له توري څخه وروسته د (ظ) تر توري پورې زده کوونکي هغه کلمات لیکي چې تاکلی توری د یوې کلمې په سر کې اودبلې کلمې په پای کې راغلی دی اوزیارباسی چې دتاکلیو [۱۹] تورو ترتیب په یاد زده کړي.

٤-کورنۍ وظیفه : زده کوونکي د (٥٤) مخ کلمات دکتاب په شان په کور کې لیکي تر څو چې امکان لري دالفبې ترتیب په یاد زده کوي.

٥٥ مخ :

۱-دحاضرۍ اوکورنۍ وظیفې ترکتلو وروسته ښوونکی د (الفبې او اضافت توری (د)) په تخته لیکي یو یادوه تنه زده کوونکي عنوان په لوړ آواز لولي که ښوونکی لازم وګڼي داضافت دتوري اغیزه په کلمو باندې په مثال کې ورته ځرګندوی لکه : سر، دسر. سترګه، دسترګې.

۲-زده کوونکي اول دښي ستون بیادمنځني ستون ورپسې دکیڼ لوري ستون اول دځان سره بیا په لوړ آواز لولي چې اول په توری بیا به په توري پیل شوې کلمه تر هغه وروسته داضافت توری اوکلمه لوستله کېږي لکه آ ـ آلوچه ـ دآلوچې

هجایی لیك لو ست
دمور اوماشوم روغتیا
غوره پندونه

مولف: سرمحقق پاکتر گل جان (ورور) وردک

پته: پنځم منزل، خیبر ویو پلازا، جمرود روډ
ACBAR TEL: 44392

کال ۱۳۷٤ (۱۹۹٤) دوهم چاپ

بسم الله الرحمن الرحيم

د ليك او لوست كلى

كه د كتاب په رسمونو كې د ښې لورې د رسمونو د الفاظو د لومړي آواز شكل او د پاسنيو رسمونو د الفاظو د وروستي آواز شكل زده كړئ او هم د هغو دوو توريو څخه جوړې شوې هجاوې او د هجاوو ليكلي شكلونه وپېژنئ ، په هر پښتو متن كې به د هجاوو كلى او ټول توري وپېژنئ . كه د توريـنو له حركاتو (ـَ ، ـِ ، ـُ ، ـْ) څخه هم كار واخلئ د پښتو لوستل به وكولاى شئ .

یادونه

هجایي لیك لوست ، د مور او ماشوم روغتیا ساتل چې د ژوند له پاره د واقعیتونو پرمخ تللی پروګرام دی ، دا منظم او مرتب پروګرام کولای شي چې د ځانې زده کړې له لارې په پرمختیایي هیوادونو کې په تېره بیا په افغانستان کې د ملیونونو نالوستو میندو او ماشومانو د ژوند د خوندي ساتلو په برخه کې مرسته وکړي .

دا مرتب او منظم ځاني هجایي لیك لوست د ښوونې او روزنې د وزارت ، د ښوونځیو د مدیریتونو ، د ښوونکو د روزنې له مؤسسو ، د ښوونکو له اتحادیو ، تعلیمي اتحادیو څخه غواړي چې د دې مهم اصل (لیك لوست زده کړی) په برخه کسې یو بل ته لاسونه سره ورکړي چې نور نو په قطعي ډول یو نالوستی د ژوند د سالمې ساتنې په باب له زده کړې څخه بې برخې پاتې نه شي .

کیدای شي چې ټول علاقه لرونکي بین المللي سازمانونه دا تعهد وکړي چې دغه د هجایي لیك لوست د زده کړې ، د میندو او ماشومانو د روغتیاپه برخه کسې حیاتي معلومات د اکثریت خلکو په درد وخوري او هم بین المللي مؤسسې یې د رواجولو او تدریس ژمنه وکړي ځکه چې دا کتاب (د ژوند له پاره واقعیتونه Facts for Life unit) څخه لا نور هم په پرمخ تللي ډول ترتیب او تنظیم شوی دی او تدریس یې یوه ورځ لا ښوونه غواړي .

څنګه چې د دې کتاب د چاپ حق د مؤلف دی نو هر سازمان چې د دې کتاب د نسخو غوښتونکی وي کولای شي چې هغه د چاپ په بیه یعني یو کتاب په اتیا سنټه یا معادل ۰ هغو وپیري .

په پای کسې له امان الله ساهو څخه مننه کوم چې د دې کتاب په اهتمام او ترتیب کسې یې مرسته کړې ده .

اډیټ کوونکي : محمد نسیم قسیمي ، الحاج حبیب الله رفیع او زرین انځور .

کمپوز : سید حسین هاشمي

په کتابچو کې دلیکلو مشق : دکښ ستون توری ، کلمه ورپس داضافت توری اوکلمه دکتاب په شان لیکي اود (ع) څخه تر (ی) پورې دالفبې ترتیب به په یاد زده کوي.

کورنی وظیفه : د ٥٥ مخ دجدول توري اوکلمات به په کورکې په ښه خط دکتاب په ډول په نسخ لیکي اوسبا ته به یې په ټولګي کې اول له خپلې کتابچې څخه لولي بیا به دالفبې توري په ترتیب سره له یاده وا یي.

٥٦ مخ :

له ٥٦ مخ څخه تر ٦٥ پورې هره ورځ یو یو مخ د (٤٧) مخ دمتن په شان تدریس کېږي. (۴ - ۵ ګڼه)

کورنی وظیفه : دنن ورځې دویل شوي درس مطلب هر زده کوونکی په خپل عبارت په کورکې لیکي اوسبا ته یې هغه زده کوونکي نورو ټولګیوالو ته په لوړ آواز لولي چې ښوونکی نوبت ورکوي.

همدارنګه هره ورځ دالفبې په ترتیب ویل په ټولګي کې له یاده په یو څو زده کوونکو په نوبت سره چې ښوونکی یې دکارت په پورته کولو سره ورکوي مشق اوتمرین کېږي.

له ٥٥ مخ څخه وروسته درسونه هم د ٥٦ - ٥٧ - ٥٨ . . . . مخونو په شان تدریس کېږي.

د پای توری / د پیل توری	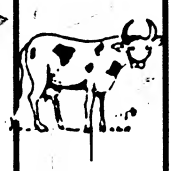			
ا	ا (آ)	اه	اې	او
ب	بٱ	به	بې	بو

بابٱ ، بابو ، بابه ، بې آبه ، اوبه

بابا ! اوبه .

او بابا ، اوبه !

بابه ! اوبه .

او بابه ، اوبه !

ز هر سوري ببلا ببل شکلونه	ئ	ی	ي	ی
ا	ائ	ای	اي	ای
ب ب ب ب	بئ	بی	بي	بی

باآبه، بي بي، بې آبي

بابو ! بې آبي .

بې آبه بابو !

اې بابو ، اوبه !

او بی بي ، اوبه !

د پیل توری / دپای توری	بابا ا	بابه ه	بې ې	بابو و
ش 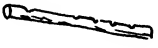	شا	شه	شې	شو
ر	را	ره	رې	رو

باره، بوره، شابي بي، راشه

شابي بي ، را شه !

بابا ، راشه !

راشه ! شابي بي .

بابه ، راشه !

د هر توري ببلا ببل شکلونه	ائ ئ	بيه يه	بيبي ي	بابی ی
شـ ـشـ ـش ش	شئ	شيه	شي	شی
ـر ر ـر	رئ	ريه	ري	ری

باشي ، راشئ ، بوري ، باري

بابا ، به راشي .

باشي ، به راشي .

بابه ، به راشي .

شابي بي ، به راشي .

د پای توری / د پیل توری	را ا	شه ه	ري ي	شارو و
پ	پا	په	پي	پو
د	دا	ده	دي	دو

پوره ، دادا ، دا ده

بابا ! دا بوره ده .

دا بوره پوره ده .

بوره د بابو ده .

شا بي بي به را شي .

شابی	باشي	بوږه	راشئ	د هر توري ببلا ببل شکلونه
ی	ي	ۍ	ئ	
پی	پي	پې	پئ	پ پ پ پ
دی	دي	دې	دئ	د د د

پاپي ، دارو ، شادي

دا دارو دي .

دا اوبه دي .

پې د شابي بي دي .

دا بي بي ده .

شابي بي ! دا شادي د

د پای توری / د پیل توری	دادا ا	بوره ه	بوړې ې	پارو و
ت	تا	ته	تې	تو
ټ	ټا	ټه	ټې	ټو

تاته ، توبه ، توره ، توړې ، ټاپه ، ټاپې ، ټوټه ، ټوټې

دا ټوټه د توري ده .

توری د بابو دادا دی .

دا ټوټه ټاپه ده .

د توري ټوټې ټاپه دي .

دوبی ی	پاپي ي	پر ې	راشئ ئ	د هر توري بېلا بېل شکلونه
تی	تي	تې	تئ	ت ټ ټ ټ
ټی	ټي	ټې	ټی	ټ ټ ټ ټ

باټو ، بوټی ، تاري ، توری ، ټوپی

دا ټوټه تاري ده .

د توري ټوپی توره ده .

تاري ټوټه پوره ده .

توری به راشي .

توری به تاته راشي .

دښونکي فعالیت

-سوال به عمومي وي

-دښې لوري لومړی رسم دځه شی دی ؟

-داسې کلمې راته ووایئ چې لومړی آواز یې دانګور دکلمې په شان وي اوبه (۱) پیل کېږي:

-ولې یې لومړی برخه په (۱) پیل شوې ده ؟

-دښي لوري دوهم رسم دځه شي دی ؟

-تاسې داسې کلمې راته ووایئ چې دبرس دکلمې په شان پیل کېږي اوزه به یې په تخته لیکم.

-ولې دځلورووارې کلمولومړی برخه یو ډول ښکاري ؟

-پاسنی لومړی رسم دځه شي دی ؟

۲-ځوک به داسې کلمې رانه ووایي چې وروستی آواز یې دغواپه شان وي ؟اوزه به یې په تخته لیکم.

-ولې دځلورووارې وکلموروستی برخه یو ډول ښکاري ؟

-دانګوردلومړي آوازله توري اودغواوروستي آواز له توري ځخه د (آ)هجاجوړېږي (په تخته یې لیکی ، آ).

ځوک به راته ووایي چې دبرس دلومړي آوازله توري اودغواد وروستي آوازله توري څه ډول هجاجوړېږي ؟

دزده کوونکی فعالیت

-جواب به انفرادي وي

-دادانګوررسم دی.

-امسا ، انار ، اره ، انا

-ځکه چ آوازونه دانګورد (۱) په شان دي.

-دبرس

-بیاتي ، بګی ، بوری ، بنګړي

-ځکه چې آوازونه یې یو ډول دي.

-دغوا

-بلا ، امسا ، انا ، ژرا

-ځکه چې وروستی آوازیې یوډول دی.

-با

د پای توری / د پیل توری	دادا ا	تاپه ه	ټوپۍ ي	باټو و
ث	ثا	ثه	ثي	ثو
ج	جا	جه	جي	جو

باجه ، جاده ، جادو ، جارو ، جويه

دا ثي ده .

دا جارو ده .

جارو د بي بي ده .

باجه به دي تا ته راشي .

ته به دادا ته را شي .

د هر توري ببلا ببل شکلونه	رابه شئ	تويه ی	تاري ي	بوتی ی
ث ث ث ث	ثئ	ثی	ثي	ثی
ج ج ج ج	جئ	جی	جي	جی

بوجی

دا بوجی توره ده .

توره بوجی د شابي بي ده .

شابي بي به راشي .

شابي بي به اوبو ته راشي .

د پای توری / د پیل توری	ټا ا	ټه ه	ټې ې	ټو و
چ	چا	چه	چې	چو
ځ	ځا	ځه	ځې	ځو

پاچا، پوچه، ځه، راځه، راځئ

ځه چې د باجو باجه ته ځو .

د باجو باجه چې تا ته را شې .

ته به باباجي ته را شې .

باباجي به پاچا ته را شي

توری	رابه‌شي	بوجه	راشئ	د هر توري ببلا ببل شکلونه
ی	ي	ی	ئ	
چی	چي	چی	چئ	چ چ چ چ
ځی	ځي	ځی	ځئ	ځ ځ ځ ځ

ځاځی ، ځاځي ، ځاځی ، راځئ ، چېرې

دا ځاځی ده .

دی ځاځی دی .

ځاځی چېرې دی .

ځاځی چې تاته راشي .

ته به شورا ته ځې .

د پای توری / د پیل توری	پاچا ا	راځه ه	چېرې ې	راځو و
خ	خا	خه	خې	خو
ح	حا	حه	حې	حو

پاخښه ، پوخه ، پوخې ، خو ، خاړو ، حوره ، حاره

دا پوخه ده .

دا پوخه د حورې ده .

حوره پوخې ته راځي .

د حورې په پوخه اوبه خاخي .

پوخه به توتې توتې شي .

د هر توري ببلا ببل شکلونه	راځئ ئ	بوځه ی	چاپي ي	ځاځی ی
څ څ څ څ	څئ	څی	څي	څی
ح ح ح ح	حئ	حی	حي	حی

بيده ،حاجي

حاجي پاخُبده .

حاجي بيده دی .

حوره به راشي .

حوره به تاته راشي .

ته حاجي ته راشه .

د پای توری / د پیل توری	حا ا	پوڅه ه	دحورې ې	څو و
خ	خا	خه	خې	خو
ډ	ډا	ډه	ډې	ډو

خاده، بې خوبه، خورې، ډاډه، ډېره

حاجي به راشي .

خورې ! ته راشه .

ته بابا ته راشه .

بابا بې خوبه دی.

حاجي ډاډه دی .

ټاپی	خاڅې	حاجۍ	ځئ	د هر توري ببلا ببل شکلونه
ی	ي	ۍ	ئ	
خی	خي	خۍ	خئ	خ خ خ خ
ډی	ډي	ډۍ	ډئ	ډ ډ ډ

بوډی، ډوډی، توخی، توخي

دا ډوډۍ ده .

ډوډۍ ډېره ده .

ډوډۍ به توټه توټه شي .

توخی ډوډۍ ته راځي .

د توخي ډوډۍ ډېره ده .

د پای توری / د پیل توری	بورا ا	خاره ه	خوړې ې	څارو و
ز	زا	زه	زې	زو
ړ	ړا	ړه	ړې	ړو

اوړه ، بازو ، بوزه ، تازه ، جوړه ، دوړې ، زاړه

دا اوړه دي .

دا اوړه زاړه دي .

حاجي به راشي .

د حاجي اوړه زاړه دي .

د حاجي په اوړو دوړې دي .

توخی ی	راځي ي	ډوډۍ ۍ	راځئ ئ	د هر توري بېلا بېل شکلونه
زی	زي	زۍ	زئ	ز ز ز
ړی	ړي	ړۍ	ړئ	ړ ړ ړ

بازي ، اوړی ، تازي ، توړۍ ، دوبی

دا تازي دی .

دا تازي د تازه دی .

تازي تازه ته راځي .

تازه پوره ډاډه دی .

تازه به ډاډې ته راشي .

دښوونکي فعالیت

-په تخته يې ليکي (با)

-دخپل نامه (شريفه) دلومړی آوازشکل د (آ)ترهجادمخه په تخته ليکي (شا)

-ستاسې هريوه دنامه لومړی آواز تراآ، دمخه تلفظ کړئ اويوه يوه هجاځنې جوړه کړئ .

-پاسنی دوهم رسم دځه شي دی؟

-دکومونومونو وروستی آواز د (چرګه) دآوازپه شان دي؟

-ولې دځلورو کلموروستی برخه يوډول ښکاري؟

-کـه دانګورلومړی توری (۱) اول او دچرګه وروستی توری (ه)ورپسې وليکل شي د (اه) هجاځنې جوړيږي

-په تخته (اه) ليکي:

-دبرس له اول (ب)اودچرګه له وروستي توري به څه ډول هجا جوړه شي اوزه به يې په تخته وليکم.

-دخپل نامه دلومړي توري اودچرګه دوروستي توري څخه کومې هجاوې جوړيږي تاسې راته وايئ اوزه به يې په تخته ليکم .

دزده کړنکي فعالیت

-دخپل کتاب د (آ، با) هجاګانې دتختې له هجاګانو سره پرتله کوي.او

-د (ش +ا)څخه شاجوړيږي .

-هرزده کوونکی د (آ) ترتوري دمخه دخپل نامه لومړی توری تلفظ کوي لکه مکی (ما)شيما (شا)

-چرګه

-تله، اره، دره، وزه

-ځکه چې وروستی آوازيې يوه ډول دی.

-به

—

-رونا(ره)،ښاپيرۍ (ښه)،ملالۍ (مه) نادره (نه)

-دتختی اوکتاب (اه، به) پرتله کوي لولې يې (اه، به)

د پای توری / د پیل توری	زا ا	اوړه ه	دوړې ې	بازو و
ذ	ذا	ذه	ذې	ذو
ژ	ژا	ژه	ژې	ژو

روژه ، ځیره ، ژاړي

توبا روژه ده .

دیبا بوزه ده .

اوړه زاړه دي .

توبا ! دا ځیره ده .

اوږی ی	تاړي ي	بوډې ې	راشئ ئ	د هر توري ببلا ببل شکلونه
ذی	ذي	ذې	ذئ	ذ ذ ذ
ژی	ژي	ژې	ژئ	ژ ژ ژ

ړي ، زړي ، ژړي ، ږي ، ژی ، ژي ، ژې

دا ژی دی .

دا ژې ده .

دا ژي دي .

دا د بوجې ژې ده .

دا د بوري بوجې ده .

د پای توری / د پیل توری	توبا ا	روژه ه	روژې ې	ذو و
ز	زا	زه	زې	زو
س 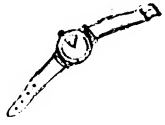	سا	سه	سې	سو

سابه ، ساړه

دا اوږه د اوږې ده .

د اوږې اوږه جوړه ده .

د اوږې په اوږه اوړه دي .

سابه به ساړه شي .

دا سابه ساړه دي .

د هر توري ببلا ببل شکلونه	ذئ ئ	ذيه ي	ذي ي	ذى ى
بـ بـ بـ	بئ	بيه	بي	بى
سـ سـ سـ سـ	سئ	سيه	سي	سى

تبره ، تيبره ، ډيره

د دادا ډيره توره ده .

دا توره تبره ده .

چاړه به په تيبره تبره شي .

د بيزو پوزه توره ده .

بيزو ډبره ژاړي .

د پای توری / د پیل توری	دیبا ا	اوبه ه	اوبې ې	جارو و
ښ	ښا	ښه	ښې	ښو
ص	صا	صه	صې	صا

خاصه ، بابښه ، شادي ، ښادي ، ښه

دا بابښه ده .

دا بابښه د ښاپيرۍ ده .

ښارو به ډوډۍ ته راشي .

ډېره ښه ډوډۍ ده .

خاصه ډوډۍ ده .

سوری	شاري	اوږده	راځئ	د هر توري ببلا ببل شکلونه
ی	ي	ی	ئ	
بنی	بني	بنی	بنئ	بنـ بنـ بنں بں
صی	صي	صی	صئ	صـ صـ صں صں

بناپېری، بناخی، بنی

بناپېری خوري ! راشه .

بنادي ته راشه .

بنارو بنادي ته راځي .

ته چې بنادي ته راشې .

اوږی به تا ته راشي .

د پای توری / د پیل توری	راجا	خاصه	اوبنې	ښاپیرو
	ا	ه	ې	و
ق 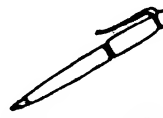	قا	قه	قې	قو
ک 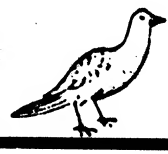	کا	که	کې	کو

چاکو، قاري، کاکا، کاسه

دا کوزه ده .

دا کوزه د کاکا ده .

ښه کاسه د قاري ده .

دا چاړه تېره ده .

تېره چاړه د قاري ده .

دا ښارو ده .

بښی ی	بښي ي	بښې ې	راښۍ ۍ	د هر توري ببلا ببل شکلونه
قی	قي	قې	قئ	ق ق ق ق
کی	کي	کې	کئ	ک ک ک ک

باقي ، قاچاقي ، کوزې

دا بوره د باقي ده .

د باقي بوره قاچاقي ده .

قاري د باقي کاکا دی .

دا د قاري کوزه ده .

د قاري په کوزې کې اوبه دي .

د پای توری / د پیل توری	کاکا ا	کوزه ه	کوزې ې	چاکو و
ض	ضا	ضه	ضې	ضو
ط	طا	طه	طې	طو

ښارو د سارا ده .

دا تازي دی .

تازي د دوبي دی .

دا اوبه دي .

اوبه ډېرې دي .

روکی	قاري	کوږه	راشئ	د هر توري ببلا ببل شکلونه
ی	ي	ی	ئ	
ضی	ضي	ضی	ضئ	ض ضـ ضـ ض
ظی	ظي	ظی	ظئ	ظ ظـ ظـ ظ

طوطي ، قاضي

دا طوطي دی .

طوطي ښه دی .

ښه طوطي د قاضي دی .

د قاضي طوطي ښه دی .

قاضي به راشي .

دنهوونکی فعالیت

-په پاسنې دریم ستون کې څه شی دي؟

-که دوزې دوروستي آواز تر توري لمخه دانګور لومړی توری راشي لکه (اې) داې هجا ځنې جوړیږي که د (ا) پرځای دبرس لومړی توری راشي (ب) څه ډول هجابه ځنې جوړه شي (بې) ؟ بیا دخپل نامه لومړی آوازدوزې تر وروستي آوازدمخه تلفظ کړی زه به یې په تخته لیکم.

-څلورم رسم دڅه شي دی؟

-دچاقو په شان نورې داسې کلمات راته ووایې چې وروستی آوازیې دچاقو په شان وي؟

-دانګور د (ا) اودچاقو د (و) له توریو څخه د (او) هجاجوړیږي که دانګور د (ا) په ځای دبرس (بې) دچاقو تر (و) دمخه راشي څه ډول هجابه ځنې جوړه شي اوزه به یې د (او) دهجا سره په تخته ولیکم.

دزده کوونکی فعالیت

-وزې

-بې

-زده کوونکی اول په تخته لیکل شویې هجاګانې (اې، اوبې) دخپل کتاب سره پرتله کوی اودخپل نامه لومړی توری د (ې) ترتوري دمخه تلفظ کوي اوښوونکی یې لیکي .مکی (مې) نادره (نې) ښاپیرۍ (بنې)

-چاقو

-آلو، تالو، جارو، شفتالو

-بو

د پای توری / د پیل توری	سارا ا	ساړه ه	تېرې ې	ضو و
ظ	ظا	ظه	ظې	ظو
غ	غا	غه	غې	غو

راغه، غاړه، غوره، غوری، غوري

دا غاړه ده .

دا د طوطي غاړه ده .

دا غوره دي .

غوره د قاضي دي .

په غوري کې ډوډۍ ده .

کوچی	قاضي	کوچه	که راشئ	د هر توری ببلا ببل شکلونه
ی	ي	ی	ئ	
ظی	ظي	ظی	ظئ	ظ ظ ظ ظ
غی	غي	غی	غئ	غ غ غ غ

باغي ، غازي ، غاښی

دوډی د غازي ده .

دا کوټه ده .

کوټه د شاغاسي ده .

شاغاسي به راشي .

شاغاسي په غاښي راځي .

د پای توری / د پیل توری	ټوخا ا	غوړه ه	ظې ې	ظو و
ل	لا	له	لې	لو
م	ما	مه	مې	مو

لاره ، لارۍ ، لالا ، لېوه ، ماته ، ماده ، ماشه ، ماله

ماما به مې راشي .

لالا به دې راشي .

که مې لالا راغی .

ته به لالا ته راځې .

که ته ماما ته راشې .

غوری	غوري	غالمه	راځئ	د هر توري ببلا ببل شکلونه
ی	ي	ی	ئ	
لی	لي	لی	لئ	ل ـل ـلـ ل
می	مي	می	مئ	م ـم ـمـ م

لاسي ، لاسی

ماشي ډبري دي .

په راغه کې لپوه دی .

په لاری کې می دي .

د ماما ماله ماته ده .

لاسي ډوډی پښه ده .

د پای توری / د پیل توری	ماما ا	ماله ه	لالامې پ	تالو و
ن	نا	نه	نې	نو
ګ	ګا	ګه	ګی	ګو

ګادۍ، ګوره ، ګولۍ

ګادۍ د لالا ده .

لارۍ د ماما ده .

لالا به په ګادۍ کې راشي .

ماما به په لارۍ کې راشي .

لالا به مې تاته راشي .

مینۍ ی	طوطي ي	مې ۍ	مهځۍ ئ	د هر توری ببلا ببل شکلونه
نی	نې	نۍ	نئ	ن ن ن ن
گی	گي	گۍ	گئ	گ گ گ گ

بانه ، گانه ، گانۍ

دا گانۍ ده .

دا د تبلو گانۍ ده .

د تبلو گانۍ جوړه ده .

دا گانه د توبا ده .

د دیبا گانه ښه ده .

د پای توری / د پیل توری	رونا ا	کانه ه	لوښي ي	چاقو و
ن	نا	نه	نې	نو
و	وا	وه	وې	وو

خونه ،خونې ،کابينه ، ناڅاپي ، واده ، واړه

والي راغی .

کابينې ته راغی .

د واده ډولونه واړه دي .

واړه له ډولونو بېربېري .

په خونو کې سازونه دي .

مونږ ی	قامي ي	ګانې ې	ګوډئ ئ	د هر ټوری ببلا ببل شکلونه
نی	ني	نې	نئ	ن ـن ـن ن
وی	وي	وې	وئ	و ـو ـو و

ناری ، نوری ، نوړی ، ویده

نوراني والي دی .

والي ویده دی .

ناري ته راځه !

نورانی ویښه ده .

ډوډۍ په دالانونو کې ده .

د پای توری / د پیل توری	واوا	ږولونه	کابيني	دارو
	ا	ه	ي	و
ع	عا	عه	عي	عو
ف	فا	فه	في	فو

عامه ، فانه ، فاني

دا فانه ده .

په ماله کې فاني دي .

دا غابونه د فاروقي دي .

د فاروقي په غابونو کې آلو دي .

د غابونو آلو پاخه دي .

د هر توري ببلا ببل شکلونه	مهځئ حئ	خوښه ی	والي ي	ناري ی
عـ عـ ع ع	عئ	عی	عي	عی
فـ ظـ فـ ف	فئ	قی	في	فی

عالي ، عيبي ، عيبونه ، فيته ، فيتې

دا فيتې ډېرې دي

اووه فيتې عالي دي .

نه فيتې عيبي دي.

د عالي فيتو آوازونه ښه دي .

د عيبي فيتو آوازونه ښه نه دي .

دنبوونکي فعالیت

-دکتاب د (او ،بو) هجاګاني دتختې دهجاګانو سره پرتله کړئ او دخپل نامه لومړی آواز دچاقو تروروستي آواز دمخه تلفظ کړئ زبه يې په تخته لیکم

-سوال عمومي

۳-څوک به د غوا تر رسم لاندې دوې هجاګانې ولولي؟

دلیکل شوي نامه په پورته کولو سره نوبت ورکول کېږي.

-څوک به د (چرګه) تررسم لاندې هجاګانې ولولي ؟

-څوک به د (وزې) تر رسم لاندې هجاګانې ولولي؟

-څوک به تر (چاقو) لاندې هجاګانې ولولي؟

-څوک به دلومړي کتار هجاګانې ولولي ؟

-څوک به ددوهم کتارهجاګانې ولولي؟

-ددوهم کتارهجاګانې دکیڼ لوري څخه ولولي؟

-داول کتار هجاګانې دکیڼ لوري څخه ولولي؟

٤-ترجدول لاندې کلمات وته وګورئ او زما پوښتنو ته ځواب راکړئ:

-(با) او (با) څنګه لوستل کېږي؟

-(با) او (بو) څنګه لوستل کېږي؟

دزده کوونکي فعا لیت

-زده کوونکی د (او) ، (بو) هجاګاني دکتاب دجدول سره پرتله کوي او دخپل نامه لومړی آواز دچاقو تر وروستي آواز دمخه تلفظ کوي بنوونکی جوړه شوبې هجا په تخته لیکی لکه ماري (مو) نادره (نو) ساجده (سو)

-جواب انفرادي

-آ، با. زده کوونکي دبنوونکي په لاس کې لیکلي نامه ته ګوري دچا نوم چې په کاغذ لیکلی وي هغه نوبت اخلي او جواب وایي .

-اه، به

-اې، بې

-او، بو

-آ، اه، اې، او

-با، به، بې، بو

-بو، بې، به، با

او، اې، اه، آ

-بابا

-بابو

د پای توری / د پیل توری	تالا ا	عامه ه	فیتې ې	آلو و
ه	ها	هه	هې	هو
ی (ې)	یا	یه	یې	یو

رایه ، ساهو ، لویه ، هاکي ، هو ، هوسۍ ، یابو

هاغه هوسۍ ده .

هوسۍ په اوبو کې لاهو ده .

د هوسۍ غاښونه واړه دي .

هادي په شورا کې دی .

هاغه هادي دی .

د هر توری ببلا ببل شکلونه	مه‌گوری	نوپی	عالي	دوبی
ه ـه ـه ه	ئ	ـی	ي	ی
ه ـه ـه ه	هئ	هـ	هي	هی
ب ـب ی ـی	یئ	یـ	يي	یی

لویه ، هیلی، یاغي

یارو راغی .

یارو والي ته راغی .

رویا او هیلی‌لونې دي .

لیلا له هوسی‌نه لویه ده .

لیلا په کوټه کې ده ؟

لاړ شوونه : د لاندينې جدول د هرې کلمې لومړی توری (ـ) لرې .

اره	بری	پنې	تبې	تتو	ټنا
انار	بګۍ	پتو	تله	تتې	ټنايا

ترور

نازو مې خور ده .

حوره مې ترور ده .

مور مې د حورې خور ده .

حوره د نازو ترور ده .

نازو د هوسۍ تروږزی ده .

هوسۍ مې د مور خورځه ده .

لیلا مې د پلار خور ده .

بار	پاس	تاك	تمیتې	ثقیل	جوړ
باډ	پینل	تبل	تول	ثواب	جیم

لاړشوونه : د پورتنې جدول د هرې کلمې وروستی توری (ـ) لرې .

لار ښوونه : د لاندينې جدول د هرې کلمې لومړۍ توری (ځ) لوی .

جره	چپه	ځکه	څټه	حوا	خلی
جواري	چکه	ځلا	څلی	حلقه	خره

غالۍ

دا غالۍ د لیلا ده .

د لیلا غالۍ سپینه ده .

غالۍ یې پاکه ده .

دوړې نه لري . ناپاکه نه ده .

د ملالۍ غالۍ دوړنه ده .

دوړې ناروغې ډېره وي .

چاپ	ځېل	څوک	حال	خال	دال
چپن	ځوړ	څار	حوت	خور	دېګ

لارښوونه : د پورتنۍ جدول د هرې کلمې وروستی توری ساکن دی .

لاړ ښوونه : د لاندينې جدول د هرې کلمې لومړی توری (ـ) لوستل .

دوا	ډله	ذره	ردي	ړچا	زره
دمه	ډبا	ذخيره	رسی	ړچی	زړې

کاسه

هلته يوه کاسه وه .

کاسه د ښاپيرۍ وه .

د ښاپيرۍ په کاسه کې بوره وه .

بوره اووه کيلو وه . د شاپيرۍ خور شيما وه .

شيما اوړه ، غوړي ، او اوبه راوړل .

شيما او ښاپيرۍ اول حلوا پخه کړه .

پيا يې حلوا خيرات کړه .

ډول	ذال	رنګ	ـمـ	زوم	کور
ډال	ذات	روغ	ـمـ	زيږ	ور

لاړښوونه : د پورتنۍ جدول د هرې کلمې وروستی توری (ـے) لوستل .

لاړ ښوونه : د لاندينې جدول د هرې کلمې لومړۍ توری (ـ) لري .

ډلی	ژبه	سبا	شړی	صواتونه	ضروري
ډغونه	ژمی	سپاره	شمالي	صرافي	ضميمه

خوږ

غا ښوئه مې خوږېږي .

لاسونه مې نه خوږېږي .

غوږونه مې خوږېږي .

پښی مې اوس ښې دي .

پښی مې اوس نه خوږېږي .

د خیالی ستر گې ښې شوې ، خو زړه یې لا تر اوسه خوږېږي .

ژوب	سین	شین	ښار	صاف	ضرور
ژبې	سیل	شور	ښور	صابون	ضمیر

لاړښوونه : د پورتنۍ جدول د هرې کلمې وروستی توری ساکن دی .

لار ښوونه : د لاندينې جدول د هرې کلمې لومړۍ توری (ـُـ) لري .

طياره	ظريفي	عمه	غله	فراري	قباله
طياري	ظهوري	عريضه	غدی	قبيله	قديمه

غوا

دا غوا لنګه ده .

خوسکی يې روغ دی .

تندی غوا په خوسکي لوشي .

غوا په خپل خوسکي پسې پرېږدي .

که غوا بوره شي پسې ښې نه پرېږدي .

د غوا مېرمن خپله تندی غوا او تندی خوسکی ښه ساتي . که يې ښه ونه ساتي ، ښې پسې نه کوي او خوسکی ښه وده نه کوي .

طاق	ظريف	عيد	غين	فال	قاب
طول	ظهور	عين	غاب	فيل	قبر

لارښوونه : د پورتنې جدول د هرې کلمې وروستی توری (ـُـ) لري .

لاړ ښوونه : د لاندينې جدول د هرې کلمې لومړۍ توری (ے) لري .

کته	گته	لری	منه	نباتي	رنا
کراچی	گړی	لري	منې	نساجي	گنه

خواړه

سابه ښه خواړه دي . په سابو کې ويتامينونه وي . ويتامينونه ماشومانو ته فايده لري . خواړه چې ويتامين ونه لري چا ته لازمه فايده نه لري .

ناروغان د غرمې او ماښامه مېوه خوري . د سهاره شيدې او هګۍ خوري . پاکې شيدې ، سابه او مېوه ښه خواړه دي .

کښ	گاټ	لار	مېخ	ثال	گنهل
کوڼ	گيج	لور	ميم	نون	کونې

لارښوونه : د پورتنې جدول د هرې کلمې وروستی توری ساکن دی .

لاړښونه : د لاندينې جدول د (ا) کلمو لوړې توري (ـُ) لري .

وړی	هوا	یما	اُمت	اِسلام	اَمین
وړي	هډ وکی	یهود	بُلبل	بِستر	بَلوغ

دکور کارونه

زما ورور او خور به را شي . خور به مې له مور سره د کور کارونه کوي . زه او ورور مې د پلار سره د پټي کارونه کوو . که پر مور کارونه ډېر شول مشر ورور به مې مرسته را سره کوي .

مور به مې ډوډۍ پخوي . خوك چې په یوه کور کې ژوند کوي باید یو له بل سره مرسته وکړي .

ویښ	هار	یار	پُسته	پِسته	پُل
وړك	هبر	یور	تُرکي	تِکرار	تش

لاړښونه : د پټې لوړې د شپږو کلمو وروستي توري ساکن دي .

ټکر	ټکسي	ټوکر	ټمر	ټقل	ټقه
جد	جدي	جمله	چټک	چک	چرت

د غنمو کرل

زما پلار هرکال غنم کرل . پرووسږکال چې اوبه لږې وې غنم يې ونه کرل . سږکال چې اوبه ډېرې وې بيايې غنم وکرل . د غنمو د پاره يې لومړی مځکه اوبه کړه . کله چې مځکه وتره شوه بيايې غنم پکې وشيندل . د غنمو تر شيندلو وروسته يې يوې او ماله کړل . بيايې پرېښوده چې غنم راشنه شي .

څنګ	څېره	څنی	ځلمی	ځبلی	ځولی
حسن	حرص	حجره	ختکر	خجل	خرما

دښوونکي فعاليت

- (بې) ، (آ)او (به) څنګه لوستل کېږي؟
- (او)او (به)څنګه لوستل کېږي؟
- په هغه کلمه ګوته کېږدئ چې سږی يې څنبي ؟
- په هغه کلمه ګوته کېږدئ چې معنا يې بې فته ده ؟
- په هغه کلمه ګوته ګېږدی چې معنا يی نيکه ده ؟
- ترجدول لاندې دريمه کلمه څنګه لوستله کېږي؟

سوال عمومي کوئ:

۵- ترکلما تو لاندې لومړی جمله دځان سره ولولئ اوراته ووايئ چې څوک د چاسره خبرې کوي؟

- په يوه تن هغه جمله په لوړ آواز ولولی.
- دوهمه جمله دځان سره ولولی ؟
- يوه زده کوونکي ته نوبت ورکړئ چې جمله په لوړ آواز ولولي.
- په همدې ډول سره دريمه اوځلورمه جمله اول په ټولو زده کوونکو په پټه خوله لوستل کېږي بيا يې يويوزده کوونکی په لوړ آواز اوسمه لهجه لولي.
- دوهمه جمله دکين لوري څخه ولولئ ؟
- څلورمه جمله دکين لوري څخه ولولئ ؟
- داولې جملې کلمې دکين لوري څخه ولولئ.
- ددريمې جملې کلمې دکين لوري څخه ولولئ.

دزده کوونکي فعاليت

- بې آبه
- اوبه
- اوبه
- بې آبه
- بابا
- بابه

جواب انفرادي ورکوي

- لمسی دنيکه سره خبرې کوي.
- بابا! اوبه
- ټول يې د ځان سره لولي
- د هر چا نوم چې ښوونکي پورته کړی وي هغه ځواب وايي (دوهمه جمله په لوړ اواز او سمه لهجه لولي).
- اوبه، بابا، او
- اوبه، بابه، او
- اوبه، بابا
- اوبه، بابه

ذَبح	ذِهن	ذُ	رَخت	رِزق	رَخصت
رَنگ	بِـ	بُـ	زَحمت	زِندان	زَهل

مېوه

پاکه مېوه ښه وي .

ناپاکه مېوه ښه نه وي .

پاکه مېوه هرڅوك خوري .

ناپاکه مېوه هېڅوك نه خوري .

تازه مېوه ناروغانو ته گټه رسوي .

تازه مېوه ماشومانو ته هم ښه وي .

امېندوا، ه مېندو ته تازه مېوه ډېره ښه وي .

زَمَل	ژِړ	ژوبل	وَدن	وِيره	وَمنځ
سَرپوس	سِنج	سنت	شَبنم	شِدت	شکر

بَحْه	بَبگنه	بَوره	صَبر	صِفت	صَلح
ضَرر	ضِد	ضَعف	طَبع	طِب	طَغيان

ساري ناروغي

په دوبي ساري ناروغي ډېرې وي . غوماشې چې ناروغان وچيچي وينه يې زببني . د ناروغ په وينه کې مکروبونه وي . غوماشې چې بل روغ سړی وچيچي د ناروغ د وينې مکروب په کې پرېږدي . مکروبونه چې په وينه کې ګډ شي پاکه وينه ناپاکه شي . جوړه وينه د اوړو په شان خميره کېږي . ناروغي خپرېږي .

ظَرف	:	ظَلم	عَدد	عِشق	عَرف
غَرب	غِذا	غَلام	فَتح	فِلتر	فُرصت

قَبر	قِرائت	قَمري	کَفن	کِتاب	کَفر
لَمن	لِسان	لَعاب	مَتن	مِتر	مَنظم

هوا

ملالی او زرغونه د خپل ماما کره تللي . په آسمان کي نری وریځ وه . ملالی وویل ، « پرون آسمان شین و . که پرون تللي وای نو ډېر ښه کار به شوی وای . دوی په خبرو خبرو د ماما کور ته ورسېدلي .

زرغوني وویل ، « ملالی تا وویل چې نن هوا ډېره سړه ده . خو نن ډېره ښه هوا ده . ځکه چې هوا نه ډېره سړه وه نه ډېره توده . »

نَذر	نِسبت	وَحدت	نَطق	وِجدان	وَزگار
هَدَف	هِجران	هَنر	يَنه	يَکی	...

د کال فصلونه

تېر کال ښه کال و . ځکه چې په پسرلي کې هوا ښه وه . باران هم په خپل وخت اوربده . دوبی هم ښه تېر شو . د بزګرانو کښتونه پر خپل وخت ورسېدل . د مني نوي کښتونه يې وکرل . په ژمي کې واوره واوربده . ژمی هم د پسرلي ، دوبي او مني په شان ښه تېر شو . خلك خوښ وو ځکه چې د تېر کال ټول فصلونه ښه وو . ووايه څه شی دي ؟ يوه ونه ده دوولس يې شاخونه دي ، په هر شاخ کې يې دېرش دېرش پاڼې دي .

د پښتو ژبې بشپړه الفبې							
توری	نوم	توری	نوم	توری	نوم	توری	نوم
آ	الف مد	خ	خې	ص	صوات	ن	نون
ا	الف	د	دال	ض	ضوات	ڼ	ڼون
ب	بې	ډ	ډال	ط	طې	و	واو
پ	پې	ذ	ذال	ظ	ظې	ه	هې
ت	تې	ر	رې	ع	عين	ی	يې
ټ	ټې	ړ	ړې	غ	غين	ی	زمری
ث	ثې	ز	زې	ف	فې	ي	دوبي
ج	جيم	ژ	ژې	ق	قاف	ې	اړې
چ	چې	ږ	ږې	ك	كاف	ۍ	هكۍ
ځ	ځی	س	سين	ګ	ګاف	ئ	وخورئ
خ	څې	ش	شين	ل	لام		
ح	حې	ښ	ښين	م	ميم		

دکلمو په پیل او پای کسې د تورو ترتیب

آس	غوا	ډوډۍ	کور	عینکي	شروع
اره		ذخیره	کاغذ	غوږ	باغ
بادام	کتاب	رسۍ	تار	فیل	نداف
پیاله	توپ	ړوند	خوړ	قلم	اطاق
تار	توت	زانکو	میز	کور	ناک
تال	بوټ	ژبه		ګلدان	چرګ
ثمر	ثلث	ړمنځ	غوږ	لاس	تال
جارو	تاج	ستن	آس	مار	لوم
چرګ	مچ	شال	داش	ناک	ستن
ځاله	ترښځ	ښځه	اوښ	ټا	کون
څپلۍ	غوځ	صابون	خلاص	وری	کټو
حوض	روح	ضعیف	حوض	هیلۍ	پوه
خولۍ	ملخ	طوطي	خیاط	اره	
داش	ژوند	ظروف	محفوظ	یوم	لوی

الفبې او د اضافت توری (د)

آ	آلوچه	د آلوچې	ډ	ډولچه	د ډولچې	ع	عریضه	د عریضې
ا	انسان	د انسان	ذ	ذخیره	د ذخیرې	غ	غذا	د غذا
ب	بادی	د بادی	ر	رکعت	د رکعت	ف	فاروق	د فاروق
پ	پښه	د پښې	ړ	ړوند	د ړانده	ق	قلم	د قلم
ت	تلاشي	د تلاشی	ز	زیری	د زیرې	ك	کټو	د کټوې
ټ	ټوپی	د ټوپی	ژ	ژړا	د ژړا	ك	کلخانه	د کلخانې
ث	ثمر	د ثمر	ږ	ږلی	د ږلی	ل	لحاظ	د لحاظ
ج	جاله	د جالې	س	ستن	د ستنې	م	مثقال	د مثقال
چ	چینه	د چینې	ش	شیرچای	د شیرچای	ن	نارینه	د نارینه
ځ	ځای	د ځای	ښ	ښکاري	د ښکاري	و	واعظ	د واعظ
څ	څادر	د څادر	ص	صدیق	د صدیق	هـ	هېواد	د هېواد
ح	حسد	د حسد	ض	ضعیف	د ضعیف	ی	یاغي	د یاغي
خ	خاوره	د خاوزې	ط	طایفه	د طایفې			
د	دسمال	د دسمال	ظ	ظروف	د ظروفو			

امیندواري

انا : خور مې نه ده ناروغه شوې .

هیلۍ : امیندواره به وي .

انا : د امیندوارۍ نخښې څه شی دي ؟

وینه درېدل ، د سهاره قی ، د زړه بدوالی .

انا : خوب یې هم نه پوره کېږي .

هیلۍ : که یې سپکه وي امیندواره ده .

انا : تي یې هم خوږېږي .

هیلۍ : د تیو خوږېدل او نرمېدل د امیندوارۍ ښې نخښې دي .

قی به یې ودرېږي ، ماشوم به ډېر خوځېږي .

په دمه دمه دې کار کوي . کار به ډېر نه پرې کوئ .

د زېږېدو نېټه ټاکل

له اتلس کلنۍ نه مخ کې او له پنځه دېرش کلنۍ نه وروسته امیندواري ماشوم او مور ته ښه نه ده .

دې هغه ماشومان مړه کېږي چې دوې زېږېدنې تر دوو کلونو ژر وي .

له څلورو امیندواریو وروسته امیندواري مور ، ولادت او ماشوم ته تاوان دی .

پورتنۍ درې لارښوونې چې یوه کورنۍ باید څو ماشومان ولري او څه وخت یوه مور امیندواره شي .

بې تاوانه ولادت

منظم معاينات د ولادت تاوانونه کموي .
ولادت بايد د يوې پوهې ښځې په مرسته وشي .
ټولې کورنۍ بايد د امېندوارۍ او ولادت نخښې وپېژني .
امېندواره مور ډېرې غذا او ډېر آرام ته اړه لري .
د ولادتونو ترمنځ دوه کاله وخت ، تر اتلس کلنۍ وروسته او تر پنځه دېرش کلنۍ وړاندې عمر د ولادت تاوانونه ټيټوي .
روغې نجونې چې په ژوند کې يې سمه غذا خوړلې وي په ولادت کې لږ مشکلات لري .

د ښوونکي فعالیت

- څلورمه جمله د ځان سره ولولئ.
- څو تنو ته نوبت ورکول کېږي چې په لوړ آواز يې ولولي.
- په همدې ډول سره دريمه، دوهمه او اوله جمله لوستله کېږي.

٦- په کتابچو کې د ليکلو مشق:

- په غور سره د انګور د کلمې لومړی توری په تخته ليکل کېږي.
- د مناسب وخت تر تېرېد و وروسته د بلې برخې د پېل کولو خبر ورکړئ.
- د (آ) هجا په تخته وليکئ.
- ښوونکی د (برس) د کلمې لومړی توری (ب) په تخته ليکي.
- د (با) هجا په توره دېره وليکئ.
- د چرګه وروستی توری (ه) په تخته وليکئ.

د زده کوونکي فعالیت

- څلور جمله د ځان سره ولولي.

او بابه، اوبه!

- بابه! اوبه. او بابا! اوبه. بابا! اوبه.

- د ليکلو ډول ته يې ګوري.

د انګور تر رسم د مخه (١) په يوه کرښه د کتاب په شان لس ځله ليکي.

- د ليکلو ډول ته په غور ګوري او له ځله يې په کتابچو کې ليکي.
- د ليکلو ډول ته ګوري او د برس تر رسم د مخه (ب) په ډېر غور په کتابچو کې لس ځله ليکي.

- د ليکلو ډول ته ګوري. او د جدول د هجا په شان (با) اته ځله ليکي.
- د ليکلو ډول ته يې ګوري او د کتاب څخه يې په کتابچو کې لس ځله ليکي.

- د حساب د زده کړې پاره هره ورځ د هغې ورځې د درس څخه د کتاب څخه په کتابچو کې لس لس ځله ليکي او په مفهومي ځان پوهوي لکه چې (٧) تر (٦) يو ډېر دي او تر (٨) يو لږ دي.

د مور شيدې

له زېږېدو نه تر شپږو مياشتو پورې ماشوم ته د مور شيدې ښه غذا او اوبه دي .

ماشوم چې پيدا شي بايد ژر د مور په شيدو روږدی شي .

د شيدو د زياتېدو له پاره د مور تی ژر ژر رودل ښه او ضرور دي .

نورې شيدې د ماشومانو ناروغۍ او مړينې ډېره وي .

ماشوم تبه د مور شيدې تر خلېرويشتو مياشتو پورې ښې او سنت دي .

د ماشوم وده

ماشوم بايد په مياشت کې يوځل وتلل شي .

د مور شيدې تر شپږو مياشتو پورې ماشوم ته ډېره ښه غذا ده .

تر شپږو مياشتو وروسته ماشوم ته د مور د شيدو سره نوره غذا هم لازمه ده .

تر درې کلنۍ پورې ماشوم ته هره ورځ پنځه يا شپږ ځله خواړه لازم دي .

تر درې کلنۍ پورې په کورنۍ غذا کې غوړي هم ښه او لازم دي .

ماشوم ته ويټامين اې (A) لرونکي خواړه فايده لري .

تر نارغۍ وروسته ماشوم ته ډېر خواړه ضرور دي .

د ماشوم سره لوبې کول ، خبرې کول ، مينه کول د جسمي او د ماغي ودې له پاره فايده لري .

د زېږېدنې علايم

تر اوومې مياشتې وروسته د زېږېدو امکان شته څه وينه ، سپين رنګه اوبه ليدل کېږي .

ځيني وخت وېږې اوبه ليدل کېږي .

د ملا او نس خوږ پيدا کېږي .

د نامه د پرې کولو پاکي او تار بايد په اوبو کې ښه واپشول شي .

که د نامه د پرېکولو آله او تار پاک نه وي مور يا ماشوم ته تيتانوس پيدا کېږي .

امېندواري مور ته لازمه ده چې ډاکتر يا د کومې پوهې ښځې معاينې ته ولاړه شي .

لوښۍ ، سامان ، مالوچ ، نوې پاکي ، جامې ، پاکه بياتي،جراثيم وژونکی صابون او ديتول پکار دي .

امیندواره مور

روغه مور روغ ماشوم زیږه وي .

مور او ماشوم ته ښه خواړه په کار دي .

د امیندواره مور خواړه :

١ - میوه او سابه . ٢ - غوښه او هګۍ

٣ - لوبیا ، وریجې او وچه ډوډۍ .

٤ - شیدې اوړشیدو نه جوړ شوي شیان .

که چېرې امکان وي د هرې برخې نه دې پورتني خواړه لږ لږ وخوړل شي .

د امیندوارې مور د معاینې مناسب وختونه دادي :

١-دلومړۍ میاشتې پای. ٢-د دریمې میاشتې پای.

٣ - د امیندوارۍ په وروستۍ میاشت کې .

که د امیندوارۍ په موده کې یې وینه ماته شي باید ډاکتر ته ورشي .

نس ناسته

١- اسهال شوي ماشوم ته ډير خواړه ورکول کېږي .

٢- اسهال شوي ماشوم ته د مور شيدې دوام داره ورکول کېږي .

٣- اسهال شوي ماشوم ته سپنه غذا لازم ده .

٤- که اسهال شديد وي پوه ډاکتر ته ورتګ لازم دی .

٥- ماشوم ته تر اسهال وروسته يوه اونۍ ډېره غذا لازمه ده .

٦- اسهال شوي ماشوم ته دارو مه ورکوئ . خو که پوه ډاکتر يې لازم بولي بيا يې ورکړئ .

٧- د مور شيدې ، واکسينونه کول د اوبو او خوړو پاک ساتل ، د خوراک په وخت کې لاسونه مينځل د نس ناستې مخنيوی کولی شي .

توخلي او ساړه وهل

که د ماشوم له توخلي سره نفس ویستل تېز شي . باید ژر یوه کلینیك ته یووړل شي .

کورنۍ د مور د شیدو ، ښې غذا او واکسینونو په اجرا سره د سینه بغل په مخنیوي کې مرسته کولای شي .

که ماشوم توخلي او ریزش نیولی وي باید کوشش وشي چې غذا او ډېر مایعات ورکړل شي . هغه باید یوه اندازه تود وساتل شي .

دا ډول ماشومان باید ناپاکه او له دوړو څخه ډکه هوا تنفس نه کړي .

ملاریا

۱ - ماشوم باید د ملاریا د غوماشو څخه په تېره بیا د شپې له لوري پټ وسائل شي .

۲ - د ملاریا لارواګاني له منځه وړل او د هغو د ډېروالي څخه ژغورنه کول او مخنیوی ضرور دی .

۳ - په ملاریا آخته ماشوم ته یوه پوره دوره د ملاریا ضد دارو ورکول لازم دي .

٤ - په هغو سیمو کې چې ملاریا وي امیدواري ښځې ته باید تر پایه د ملاریا ضد دارو ورکړل شي .

٥ - هغه ماشوم چې تبه لري باید لږ سوړ وسائل شي خو دومره نه چې یخني یې وشي .

٦ - له ملاریا څخه ښه شوی ماشوم ډېرو مایعاتو او غذا ته اړه لري .

خپل عمل دلاري مل

يوې کوترې په اوبو کې يو مېږی وليد. دحوض اوبه ډېرې وې.

کوترې پانې حوض ته وروړه. مېږی په پانه ورپورته شو. بله ورځ يوه ښکاري هغه کوتره په ځاله کې وليده. ښکاري دکوترې په لوري ننبان ونيو. مېږي بې له ځنډه ښکارې ته په پښه نېښ ورکړ. دښکاري لاس وښورېد. واريې بې ځايه لاړ.

درسول الله(ص) وينا وې

هېڅوک به له تاسې نه جنت ته ولاړ نه شي ترڅو چې د پوره ايمان څښتن نه شي. د پوره ايمان څښتن هغه څوک کېږي چې يو دبل سره مينه ولري او وروروليي وساتي. څوک چې دحج، عمرې او جهاد په نيت ووځي او په لاره کې مړ شي، پاک الله (ج) دحج، عمرې او جهاد ثواب ورکوي.

څوک چې په بل چا زړه سوی ونه کړي، پاک الله (ج) به هم په هغه زړه سوی ونه کړي.

منـــنه

یوه ورځ یوه ناپوه مشر یوه عالم ته وویل:
((په عباد تونو کې ښه عبادت کوم دی؟)) عالم په ځواب کې ورته وویل: ((ستا خوب تر نیمې ورځې.)) مشر ورته وویل: ((ترنیمې ورځې خوب عبادت دی؟)) عالم ځواب ورکړ: ((ته چې بیده وې هرڅوک ستا له ناروانه په امان وي.))
الله (ج) دې پوه کړه! مشر اول دځان سره فکر وکړ، بیا یې ناروا کارونه بس کړل او دعالم نه یې مننه وکړه.

دچاچې خوب له ویښوالي ښه وي
بیدار یې مه کړې پر بـــرده چې ویده وي.

د ښونکي فعالیت

- د (اه) هجا په تخته په نسخ لکي.
- د (به) هجا په تخته په نسخ لیکي.
- د (وزې) وروستی توری په تخته لیکي.
- د (اې) هجا په تخته په نسخ لیکي.
- د (بې) هجا همدارنګه د چاکو ورستی توری، د (او) او (بو) هجا ګانې په تخته لیکي.

د زده کوونکي فعالیت

- د لیکلو ډول ته یې ګوري، او له کتاب څخه یې اته ځله لیکي.
- بیا یې زده کوونکي له کتاب څخه لیکي.
- له کتاب څخه یې په کتابچو کې اته ځله لیکي.
- د ښوونکي د لیکو ډول ته ګوري بیا یې د کتاب په شا اته اته ځله لیکي.
- د ښوونکي د لیکو ډول ته ګوري بیا یې د کتاب په شان هجا ګانې په یوه یوه کرښه اته اته ځله لیکي.

۷-کورنۍ وظیفه :

زده کوونکو ته ویل کیږي چې د لومړي مخ پنځه کلمې او څلور جملې په کتابچو کې دوه دوه ځله د کتاب په شان ولیکي او سبا ته به خپلې لیکنې تولګي والو ته ولولي هغه به هم خپلې لیکنې ورسره پر تله کړي.

دښوونکي لارښود

هجايي ليک لوست

دمور او ماشوم رغتيا

غوره پنډونه

مولف : سرمحقق داکتر گل جان ورور «ورک»

پته : پنځم منزل ، خيبر ويو پلازه ، جمرود روډ

يادسويدن کميته ۸٤۰۲۵۷ (امتحاني مواد)

کال ۱۳۷۳ (۱۹۹٤)

کمپيوتر: حميده ورک

I dedicated my work on "Teacher's Guide Syllabic Reading and Writing, Mather and Child Health, Selected Lessons" to women education, literacy development. I would like to present a sample of it to the women education and literay promoter Nancy Dupree. With best regards

Dr. Gulzar Wardak
24.10.1994

دښوونکي لارښود

هجايي ليک لوست

دمور او ماشوم رغتيا

غوره پنډونه

مولف : سرمحقق داکتر گل جان ورور «وردک»

پته : پنځم منزل، خيبر ويو پلازه، جمرود رود

ياد سويدن کمپته ۸٤۰۲۵۷ (امتحاني مواد)

کال ۱۳۷۳ (۱۹۹٤)

کمپيوتر: حميده وردک